

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Krakowie
za rok 2007**

Kraków 2008

SPIS TREŚCI

1	Informacje ogólne.....	4
1.1	Nowe istotne przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2007 roku.....	4
1.2	Plan wydatków Systemu Pomocy Społecznej	5
1.3	Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w 2006 roku w zakresie pomocy społecznej	5
2	Pomoc środowiskowa	8
2.1	Projekty socjalne realizowane na rzecz klientów przez filie MOPS	8
2.2	Zadania priorytetowe Dzielnic, Dzielnicowe Konkursy Grantowe	9
2.3	Kontrakt socjalny, praca socjalna i superwizja	10
2.4	Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym.....	11
2.5	Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	13
2.6	Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi opiekuńcze	13
2.7	Budowanie sieci oddziaływań metodą streetwork.....	15
2.7.1	Wsparcie młodzieży gimnazjalnej oraz starszej w ramach Projektu pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem” w ramach Działania 1.5 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006.....	15
2.7.2	Praca socjalna „na ulicy” w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją.....	16
2.8	Program Edukacyjny na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce	16
2.9	Pomoc dla rodzin poszkodowanych w wicherze.....	17
2.10	Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS	17
2.11	Pozyskiwanie sponsorów	17
2.11.1	Pomagamy talentom	18
2.11.2	Akcja „Pomagaj naprawdę”	18
2.11.3	Darowizny rzeczowe i inne akcje socjalne.....	18
2.12	Pozyskiwanie partnerów dla rozszerzania oferty wsparcia dla klientów.....	18
2.12.1	Uczestnictwo w realizacji zadań innych podmiotów w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych.....	18
2.12.2	Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.....	19
2.12.3	Współpraca z Gminą Wyznaniową Żydowską.....	19
2.13	Prowadzenie postępowań przygotowawczych w celu wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej.....	19
2.14	Kluby Integracji Społecznej	19
3	Pomoc specjalistyczna	24
3.1	Działania o charakterze profilaktycznym – placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego	24
3.2	Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin.....	24
3.3	Poradnictwo prawne i psychologiczne	25
3.4	Poradnictwo psychologiczne i prawne realizowane w ramach programu „Praca ze sprawcą przemocy” ..	26
3.5	Pilotażowy projekt w sprawie systemowego określenia zadań specjalisty pracy z rodziną w MOPS w Krakowie.....	26
3.6	Poradnictwo telefoniczne	26
3.7	Interwencja Kryzysowa.....	26
3.8	Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	26
3.9	Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – rodziny zastępcze	27
3.10	Zapewnienie opieki całodobowej dzieciom jej pozbawionym	28
3.10.1	Całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze	28
3.10.2	Opieka całodobowa w zawodowych rodzinach zastępczych	30
3.11	Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki	31
3.12	Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów	32
3.13	Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej	34
3.14	Dzienne Ośrodki Wsparcia.....	34
3.14.1	Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych	34
3.14.2	Środowiskowe domy samopomocy	34
3.15	Punkt obsługi osób niesłyszących	35
3.15.1	Mieszkania chronione.....	35
3.16	Domy Pomocy Społecznej	35

3.17	Pomoc na rzecz osób bezdomnych.....	37
3.17.1	Zapewnienie schronienia.....	37
3.17.2	Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych	38
3.17.3	Wsparcie bezdomnych w ramach Projektu pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”, w ramach Działania 1.5 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006.....	39
3.17.4	„Akcja Zima” – interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych w okresie zimowym	40
3.17.5	Socjodemograficzne badania populacji osób bezdomnych w Krakowie „Portret zbiorowości ludzi bezdomnych”	40
3.17.6	GWAB - Grupa Wsparcia dla Osób Wychodzących z Bezdomności	41
3.17.7	Organizacja wieczery wigilijnej dla osób bezdomnych.....	41
4	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	43
4.1	Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej	43
4.1.1	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	43
4.1.2	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych... ..	44
4.1.3	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.....	44
4.1.4	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	45
4.1.5	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.....	45
5	Inne działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.....	47
5.1	Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską	47
5.1.1	Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006, Działanie 1.5 – Projekt pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”	47
5.1.2	Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL	47
5.1.3	Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich Nowa Huta – Nowa Szansa	48
5.1.4	Edukacja dla Integracji – Partnerstwo na rzecz Uchodźców	48
5.1.5	Realizacja programu stypendialnego dla studentów w ramach działania 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006, na rok akademicki 2006 – 2007.	49
5.2	Przygotowanie do aplikowania o środki strukturalne w ramach funduszy pomocowych UE dla jednostek systemu pomocy społecznej.....	50
5.3	Współpraca międzynarodowa w roku 2007	50
5.3.1	Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem.....	50
5.3.2	Współpraca z miastem Lipsk	50
5.3.3	Zakres pozostałej współpracy międzynarodowej	51
5.4	Konferencje	51
5.4.1	Konferencja zorganizowana z okazji 15-lecia funkcjonowania MOPS w Krakowie	51
5.4.2	Konferencja „Metody i techniki pracy socjalnej z rodziną we Frankfurcie nad Menem i w Krakowie” ...	52
5.4.3	Konferencja w ramach projektu „Krakowska Inicjatywa na rzecz Gospodarki Społecznej – COGITO” ..	52
5.5	Praktyki studenckie realizowane w MOPS	53
5.6	Współpraca z mediami	53
5.7	Serwis internetowy MOPS Kraków	53
6	Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz rozwój infrastruktury	55
6.1	Wdrożenie systemów informatycznych.....	55
6.2	Realizacja zakupów usług, konserwacji i dostaw.....	55
6.3	Roboty realizowane siłami własnymi.....	56
6.4	Roboty remontowe zlecane na zewnątrz.	56
6.5	Opracowania projektowe.....	56
6.6	Poprawa warunków lokalowych MOPS.....	57

1 Informacje ogólne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie działa na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Nr LXIII/579/04 Rady Miasta Krakowa z dnia 20 października 2004 r. oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego zarządzeniem Nr 1460 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 9 sierpnia 2005 r. (z późn. zm.) - tekst oraz teksty zmian dostępne na stronie www.mops.krakow.pl.

W roku 2007 w sferze zainteresowania pomocy społecznej znalazło się około 5,5 % mieszkańców Krakowa. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 21 242 rodziny, składające się z 39 115 osób. Udzielono pomocy 5 915 rodzinom z dziećmi, 3 398 rodzinom niepełnym, 6 511 rodzinom emerytów i rencistów.

W celu realizacji zadań (świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej) przeprowadzono 56 824 rodzinne wywiady środowiskowe i wydano 144 003 decyzje administracyjne.

W odniesieniu do spraw prowadzonych w 2007 roku do MOPS wpłynęły 84 skargi, w roku 2006 było ich 96. Skargi złożone były przez 61 osób. Po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających ustalono, iż 5 skarg było zasadnych, w wyniku czego podjęto działania w celu zapobieżenia powtarzaniu się w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości.

1.1 Nowe istotne przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2007 roku

1. Realizacja dwóch inwestycji mających na celu poszerzenie infrastruktury w zakresie opieki instytucjonalnej nad osobami przewlekłe psychicznie chorymi oraz osobami uzależnionymi od alkoholu. Celem budowy nowoprojektowanych domów pomocy społecznej jest zaspokojenie rosnącego zapotrzebowania wskazanych grup osób na usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające, świadczone w warunkach instytucjonalnych. W ramach realizacji:
  - prowadzono prace związane z budową DPS dla Osób Uzależnionych przy ul. Rozrywki 1 w Krakowie; opracowano dokumentację projektową i uzyskano pozwolenie na rozbiórkę starego obiektu i budowę nowego budynku oraz przyjęcia stosownych zgłoszeń zamiaru wykonania robót; wykonano rozbiórkę byłego budynku Izby Wytrzeźwień oraz 40 m ogrodzenia nieruchomości; łączne wydatki w roku 2007 wyniosły – 355 191,59 zł,
  - opracowano koncepcję architektoniczną i złożono wnioski o wydanie decyzji lokalizacyjnej dla budowy DPS dla Osób Psychicznie Chorych przy ul. Golikówka; łączne wydatki w roku 2007 wyniosły – 68 484,05 zł.
2. Uruchomienie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. W roku 2007 wykonano roboty budowlane w zakresie rozbudowy i nadbudowy budynku, na potrzeby rodzinnej placówki opiekuńczo-wychowawczej. Uzyskano obiekt o powierzchni 230 m². Pozwoliło to na zwiększenie liczby miejsc w placówkach tego typu z 64 w roku 2006 do 67 w roku 2007. Łączne wydatki w roku 2007 wyniosły – 566 282,93 zł.
3. Nowy Klub Integracji Społecznej – MOPS zlecił Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego LEONARDO prowadzenie KIS. Od października do grudnia 2007 roku realizowano działania polegające na pracy z indywidualnym przypadkiem oraz grupowych formach wsparcia. W ramach prowadzenia indywidualnego przypadku udzielono:
  - poradnictwa psychologicznego 17 osobom,
  - poradnictwa socjalnego 26 osobom,

- doradztwa zawodowego 29 osobom.

W ramach grupowych form wsparcia zorganizowano grupę wsparcia dla 8 uczestników oraz warsztaty edukacyjne dla 24 uczestników.

4. Utworzenie 2 nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, dysponujących 100 miejscami.
5. Utworzenie Rodzinnego Domu Dziecka „Narnia” dla 6 dzieci.
6. Uruchomiono 2 mieszkania chronione dla usamodzielniających się pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych:
  - Mieszkanie chronione „Przystań” – dla 6 mężczyzn,
  - Mieszkanie chronione dla 4 kobiet.
7. Utworzenie Mieszkania Chronionego dla Bezdomnych Mężczyzn. Mieszkanie prowadzone jest od października, mieszka w nim 8 mężczyzn.

1.2 Plan wydatków Systemu Pomocy Społecznej

Zadania realizowane przez MOPS	Plan 31.12.2007 r.	Wykonanie 31.12.2007 r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące	121 340 913 zł	119 502 721 zł	98%
wydatki inwestycyjne	1 143 695 zł	1 136 272 zł	99%
Suma	122 484 608 zł	120 638 993 zł	98,49%

Zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej	Plan 31.12.2007 r.	Wykonanie 31.12.2007 r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące	79 302 105 zł	78 675 265 zł	99,21%
wydatki inwestycyjne	3 424 900 zł	3 364 299 zł	98,23%
Suma	82 727 005 zł	82 039 564 zł	99,17%

RAZEM	Plan 31.12.2007 r.	Wykonanie 31.12.2007 r.	Wykonanie/plan (3/2) w %
1	2	3	4
wydatki bieżące	200 643 018 zł	198 177 986 zł	98,77%
wydatki inwestycyjne	4 568 595 zł	4 500 571 zł	98,51%
Suma	205 211 613 zł	202 678 557 zł	98,77%

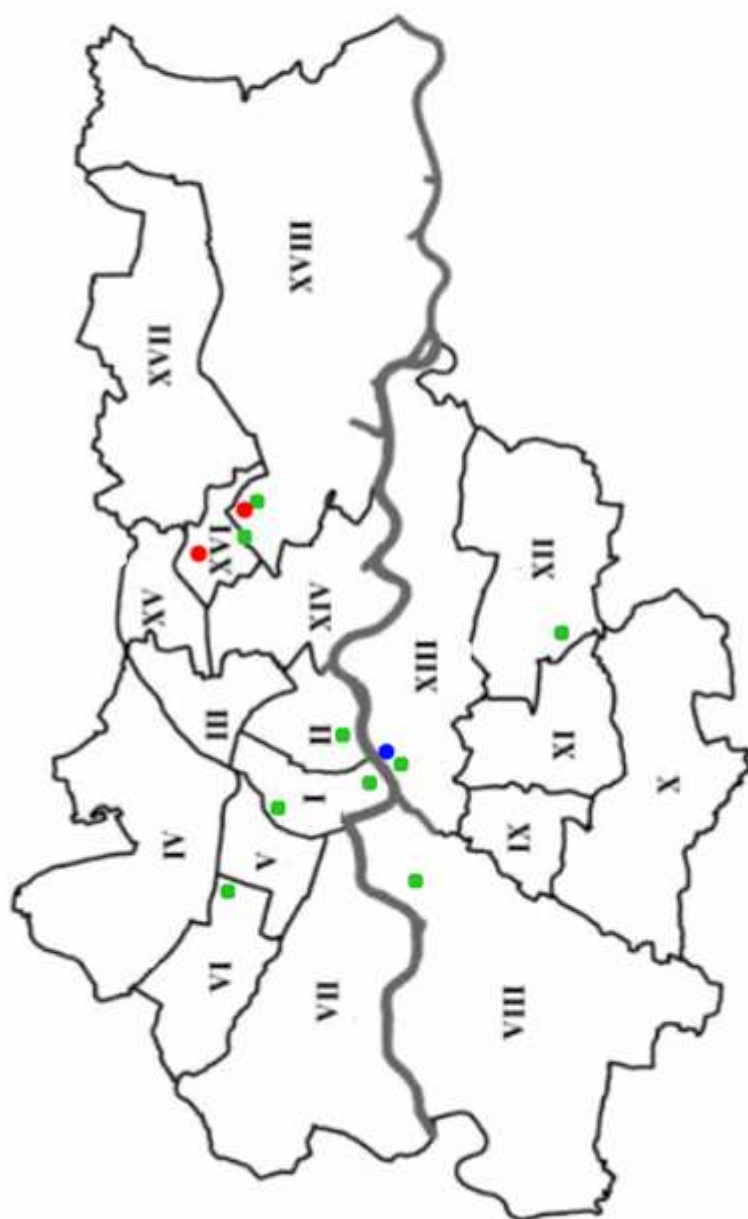
1.3 Realizacja dochodów Gminy Miejskiej Kraków w 2006 roku w zakresie pomocy społecznej

Dochody Gminy Miejskiej Kraków	Wykonanie dochodów 31.12.2007 r.
1	2
Dochody zrealizowane przez MOPS	8 555 868,00 zł
Dochody zrealizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej	12 247 573,26 zł
RAZEM	20 803 441,26 zł

A decorative graphic consisting of a thin gold oval outline. A thick black bracket is on the left side, and a thick gold bracket is on the right side. A horizontal bar with a gold-to-white gradient is positioned across the middle of the oval, containing the title text.

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2007**

**Rozdział:
Pomoc środowiskowa**

- Klub Integracji Społecznej w strukturze MOPS
- Klub Integracji Społecznej prowadzony przez jednostkę pozarządową – utworzony w X 2007 r
- Filie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie

2 Pomoc środowiskowa

Głównym celem pomocy społecznej jest umożliwienie przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin, a także ich integracja ze środowiskiem. Realizacji tych celów nie można osiągnąć jedynie poprzez wspieranie klientów w formie świadczeń pieniężnych. Przede wszystkim na ich rzecz świadczona jest praca socjalna, czyli wszelkie działania pracowników pomocy społecznej skierowane na pomoc we wzmocnieniu oraz odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną diagnozuje sytuację rodziny oraz określa plan pomocy na jej rzecz, który umożliwiłby usamodzielnienie rodziny, tym samym pomógł rozwiązać główne problemy powodujące alienację społeczną, doprowadzającą do zjawisk społecznie niepożądanych. Działania podejmowane w tym zakresie są bardzo zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

2.1 Projekty socjalne realizowane na rzecz klientów przez filie MOPS

Projekt socjalny to przedsięwzięcie skierowane do osób z konkretnego środowiska lub członków danej społeczności, prowadzące do osiągnięcia zaplanowanego celu. Celem projektu jest doprowadzenie do zmiany w pożądanym kierunku pewnej sytuacji postrzeganej jako problemowej. Projekt socjalny realizowany jest przy użyciu określonych zasobów, tj. czasu, zespołu, budżetu. Działania realizowane w projekcie socjalnym mają zazwyczaj na celu aktywizację społeczną i rozwiązywanie problemów występujących w środowisku lub dotyczących członków danej społeczności. Projekt socjalny służy także organizacji i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb środowiska lub członków danej społeczności.

W 2007 r. zrealizowanych zostało 107 projektów socjalnych, w ramach których pomocą objętych zostało 9 017 uczestników. Poniżej zamieszczamy 4 kategorie, wg których podzielono zrealizowane projekty.

1. Tworzenie i prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych. W 2007 r. zrealizowanych zostało 5 projektów, w ramach których pomocą objętych zostało 98 uczestników.
2. Reintegracja społeczna klientów MOPS i ich rodzin. W 2007 r. zrealizowanych zostało 50 projektów, w ramach których pomocą objętych zostało 2 274 uczestników.
3. Integracja ze środowiskiem. W 2007 r. zrealizowanych zostało 26 projektów, w ramach których pomocą objętych zostało 5 345 uczestników.
4. Tworzenie sieci współpracy z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym, specjalistami innych instytucji - w 2007 r. zrealizowanych zostało 27 projektów, w ramach których pomocą objętych zostało 1 300 uczestników.

Opisy przykładowych projektów:

Projekt „Baga@z”

Projekt zrealizowany przez Filie nr 6 i nr 9 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie oraz gminę Żegocina. Projekt miał na celu zainspirowanie utworzenia grupy samopomocowej, jako metody zmniejszania ryzyka kryzysów w rodzinie.

W projekcie wzięło udział 7 rodzin zamieszkałych na terenie gminy Żegocina oraz 7 rodzin zamieszkałych w Krakowie, korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z występującym problemem uzależnienia. Przedsięwzięcie obejmowało wyjazd do miejscowości turystycznej Żegocina w celu nawiązania relacji umożliwiających powstanie

grupy oraz wzmocnienia sił i zasobów rodzin. W ramach projektu odbyły się zajęcia terapeutyczne, których celem było wzmocnienie lub przywrócenie ich kompetencji w przewycięzaniu codziennych trudności.

Projekt socjalny „Remont”

Realizację projektu „Remont” rozpoczęto w lipcu 2007 roku. Projekt był skierowany do osób bezdomnych przebywających w pomieszczeniach niemieszkalnych. Celem projektu było zabezpieczenie pomieszczeń przed zbliżającym się okresem zimowym, przed niskimi temperaturami oraz wilgocią. Wytypowano uczestników, w przypadku których wykonanie drobnych prac remontowych w zajmowanych przez nich pomieszczeniach pozwoliłoby na podniesienie ich standardu. Następnie pozyskano i przekazano im materiały budowlane, których użyli do prac remontowych. Praktycznie wszyscy uczestnicy wykonali prace remontowe samodzielnie lub z pomocą rodziny i kolegów. Efektem zakończenia projektu jest wyremontowanie pięciu pomieszczeń niemieszkalnych: dwie altany, dwa pustostany, jedna stodoła.

Projekt socjalny „Rekreacja i Wypoczynek”

Celem projektu było zainteresowanie osób i rodzin korzystających z pomocy Ośrodka dostępną dla nich ofertą w zakresie kultury i rekreacji. Od kwietnia do grudnia 2007 r. zorganizowano w oparciu o współpracę z instytucjami działającymi na terenie Dzielnicy VIII Krakowa, cykl imprez rekreacyjno – kulturalnych adresowanych do rodzin objętych pomocą Ośrodka. Adresaci projektu mogli uczestniczyć w cotygodniowych zajęciach sportowych organizowanych w Centrum Sportu i Rekreacji „Escada” przy ul. Szuwarowej. Każdorazowo w zajęciach uczestniczyło około dziesięcioro dzieci, które podczas zajęć były pod opieką pracowników socjalnych.

Ponadto w ramach projektu nawiązano współpracę z Krakowskim Ośrodkiem Jazdy Konnej. Osoby objęte projektem mogły dwukrotnie bezpłatnie uczestniczyć w pokazie jazdy konnej. W pokazach tych wzięło udział łącznie 49 osób – rodziny z dziećmi. Ponadto w organizowanej przez pracowników Stadniny Wigilii na terenie Stadniny Koni uczestniczyło dziesięć osób.

W ramach projektu nawiązano współpracę z Dębnickim Ośrodkiem Kultury „Tęcza”. Każdorazowo 10 klientów Ośrodka brało nieodpłatnie udział w imprezach organizowanych przez tę placówkę: przedstawienie kabaretowe, koncert muzyki jazzowej i rozrywkowej „Dłoń na Dźwiękach”, koncert „Nad Nami Orzeł Biały”, przedstawienie dla dzieci „Królowa Śniegu”. Ponadto 3 dzieci uczestniczyło w lipcu 2007 r. w zajęciach wakacyjnych „Lato w mieście”. Program ten obejmował wycieczki, wyjścia do kina na basen oraz zajęcia na terenie Ośrodka.

Wszystkie projekty zrealizowano w ramach środków finansowych pozyskanych przez pracowników socjalnych od sponsorów.

2.2 Zadania priorytetowe Dzielnic, Dzielnicowe Konkursy Grantowe

W ramach zadań priorytetowych dzielnic MOPS wykonuje zadania bezpośrednio realizowane przez MOPS oraz zadania zlecane organizacjom pozarządowym w ramach Dzielnicowych Konkursów Grantowych organizowanych w oparciu o „Roczny program współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

1. Zadania realizowane przez MOPS.

W 2007 r. MOPS bezpośrednio zrealizował 30 zadań priorytetowych Dzielnic, na które została przeznaczona kwota 322 900 zł. Zadania te polegały m. in. na:

- dofinansowaniu wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży,
- dofinansowaniu do zakupu przyborów i podręczników szkolnych dla dzieci z najuboższych rodzin,
- zakupie paczek żywnościowych i żywnościowo-towarowych dla najuboższych rodzin,
- pomocy rzeczowej w formie zakupu węgla oraz bonów żywnościowych dla najuboższych rodzin,
- dofinansowaniu do opłat mieszkaniowych dla najbiedniejszych rodzin,
- organizacji spotkań wielkanocnych i wigilijnych dla osób objętych pomocą MOPS,
- dofinansowaniu do ciepłych posiłków dla najuboższych osób z terenu Nowej Huty, wydawanych w kuchni dla ubogich na os. Krakowiaków.

Zadania były realizowane w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy Prawo zamówień publicznych.

2. Zadania zlecane organizacjom pozarządowym.

W 2007 roku MOPS realizował również zadania wyłonione w otwartym konkursie ofert (tzw. granty Dzielnic, zlecane w oparciu o „Roczny program współpracy samorządu miasta Krakowa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”).

W wyniku otwartego konkursu ofert wyłoniono 16 zadań, na które Rady Dzielnic przeznaczyły łącznie kwotę 42 850 zł. Zawarto 16 umów z następującymi podmiotami:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Śródmieście (5 projektów: spotkania integracyjne z okazji „Dnia Inwalidy” – paczki żywnościowe, Dzielnica III),
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Podgórze (4 projekty: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic: VIII, IX, X i XII),
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Oddziału Rejonowego Kraków – Nowa Huta (6 projektów: paczki żywnościowe dla najbardziej potrzebujących członków Związku z terenu Dzielnic: XV, XVI i XVII, ognisko integracyjne dla członków Związku z terenu Dzielnic XVI oraz spotkania wigilijne dla członków Związku z terenu Dzielnic XVII),
- Caritas Archidiecezji Krakowskiej (1 projekt: paczki świąteczne dla niepełnosprawnych, Dzielnica VIII).

Wszystkie projekty zostały rozliczone terminowo i zgodnie z warunkami określonymi w umowach.

2.3 Kontrakt socjalny, praca socjalna i superwizja

Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy osobą korzystającą ze świadczeń pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym, mającą na celu określenie sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, umożliwienia aktywizacji społeczno-zawodowej oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W celu podniesienia kompetencji pracowników socjalnych w zakresie zawierania i realizowania kontraktu socjalnego zorganizowane zostały spotkania w zespołach problemowych Filii oraz w Dziale Pomocy Bezdomnym. Spotkania prowadzone były przez specjalistów pracy socjalnej, których rolą jest wspieranie pracowników socjalnych w stosowaniu narzędzia kontraktu oraz przez pracownika Działu Koordynacji Pracy Filii.

W 2007 roku zawartych zostało 1 029 kontraktów socjalnych.

Praca socjalna jako forma wsparcia podejmowana jest w przypadku, gdy sytuacja rodziny lub dziecka w rodzinie wymaga podjęcia interwencji mających na celu przeciwdziałanie i minimalizację skutków pojawiających się zagrożeń, szczególnie związanych z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny lub jej członków. W takich sytuacjach pracownicy socjalni filii MOPS realizują zadania polegające na:

1. współpracy z pedagogami szkolnymi – łącznie pracownicy MOPS 3 337 razy kontaktowali się z pedagogami w sprawach dzieci i młodzieży,
2. współpracy z kuratorami sądowymi – łącznie pracownicy MOPS 1 906 razy kontaktowali się z kuratorami,
3. kierowaniu wniosków do sądów w sprawie wydania zarządzeń w sprawie nieletnich – w sumie w ubiegłym roku skierowano 140 wniosków,
4. interwencjach w zakresie procedury „Niebieskiej Karty”, czyli dokumentów wypełnianych przy interwencjach domowych dotyczących przemocy w rodzinie; jest to pierwszy krok aby ofiara przemocy uzyskała wszechstronną i profesjonalną pomoc (wszczęto 500 i interwencji),
5. podjęciu w ramach prowadzonej pracy socjalnej w stosunku do 327 osób działań mających na celu uzyskanie zgody na podjęcie leczenia odwykowego, które przyniosły efekt podjęcia leczenia odwykowego przez 231 osób uzależnionych od alkoholu, zmobilizowano także 47 osób współuzależnionych do podjęcia terapii dla nich.

Pracą socjalną w środowisku lokalnym objęto 16 765 rodzin.

W celu aktywizowania pracowników socjalnych do doskonalenia metod pracy socjalnej, stosowania nowych rozwiązań, podwyższania kompetencji zawodowych, podniesienia jakości pracy indywidualnej oraz zespołowej prowadzone były w filiach oraz Dziale Pomocy Bezdomnym MOPS superwizje wewnętrzne. W 2007 odbyło się 118 superwizji grupowych oraz 4 superwizje indywidualne uczestniczące. Superwizorami byli specjaliści pracy socjalnej oraz kierownicy.

2.4 Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym

Pomoc finansowa dla osób i rodzin w środowisku lokalnym realizowana jest przez filie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie (*zaznaczone na mapce str. 7*), czyli komórki organizacyjne MOPS właściwe dla danego obszaru Miasta (jednej lub więcej dzielnic pomocniczych). Zdecydowana część działań MOPS dotyczących obsługi klientów realizowana jest w filiach – czyli jak najbliżej osoby potrzebującej pomocy.

Pracownicy socjalni filii MOPS w celu realizacji świadczeń (zasiłków stałych, celowych, okresowych, usług opiekuńczych i posiłków), dla osób i rodzin w środowisku lokalnym przeprowadzili 52 117 wywiadów środowiskowych. Wydano 131 879 decyzji administracyjnych. Świadczeniami finansowymi w środowisku lokalnym objęto łącznie 20 473 osoby z 14 496 rodzin.

Warto wspomnieć, że ważnym elementem wsparcia finansowego klientów MOPS w 2007 roku był, z uwagi na skalę jego realizacji (35% wydatków przeznaczonych

na świadczenia), Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, realizowany w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W 2007 roku pomocą w ramach Programu objęto w ramach wsparcia osób i rodzin w środowisku lokalnym 17 124 osoby, którym decyzją przyznano świadczenie. Łączna wartość przyznanej pomocy wyniosła 13 748 797,70 zł, a średnia wartość pomocy na osobę 802,90 zł (*Program wraz z kryteriami udzielania wsparcia opisany w podrozdziale 2.4 Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*).

W celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób i rodzin starających się o udzielenie pomocy społecznej w 2007 r. MOPS realizował również poniżej wymienione świadczenia:

1. W ramach zadań własnych gminy szczególnie:
  - a. zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej dotowane z budżetu państwa i w części dodatkowej finansowane przez gminę) dla 7 891 osób na łączną kwotę 7 253 664,56 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 919,23 zł,
  - b. zasiłki celowe:
    - z przeznaczeniem na zakup odzieży dla 1 469 osób na łączną kwotę 212 208,44 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 144,46 zł,
    - z przeznaczeniem na zakup węgla dla 1 293 osób na łączną kwotę 547 958,00 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 423,79 zł,
    - z przeznaczeniem na zakup leków dla 1 523 osób, na łączną kwotę 230 364,06 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 151,26 zł,
    - z przeznaczeniem na opłaty mieszkaniowe - za media dla 1 872 osób na łączną kwotę 443 375,68 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 236,85 zł,
    - z przeznaczeniem na opłaty czynszowe dla 599 osób na łączną kwotę 166 931,43 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 278,68 zł,
  - c. zasiłki celowe specjalne przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobom lub rodzinom przekraczającym kryteria dochodowe uprawniające do pomocy społecznej:
    - z przeznaczeniem na zakup węgla dla 839 osób na łączną kwotę 275 312,00 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 328,14 zł,
    - z przeznaczeniem na zakup leków dla 1 325 osób na łączną kwotę 226 395,97 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 170,86 zł,
    - z przeznaczeniem na opłaty mieszkaniowe - za media dla 1 365 osób na łączną kwotę 264 120,77 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 193,50 zł,
    - z przeznaczeniem na opłaty czynszowe dla 667 osób na łączną kwotę 181 089,37 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 271,50 zł.
2. W ramach zadań zleconych gminie:
  - a. zasiłki stałe dla 3 861 osób, na łączną kwotę 13 597 152,65 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 3 521,67 zł.
  - b. składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 3 344 osób, na łączną kwotę 1 135 800 zł, przy czym średnia wartość (roczna) pomocy na osobę wyniosła 339,65 zł.

Wykaz nie obejmuje świadczeń na rzecz bezdomnych. Pełny, ustawowy katalog świadczeń z pomocy społecznej zrealizowanych w 2007 roku, w oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.), znajduje się w „Załączniku nr 1 do sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie za rok 2007”.

2.5 Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Program realizowany jest w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005 r. *o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania* w formie zasiłków celowych na zakup żywności i posiłków. Pomoc w ramach programu może być przyznana, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Miasto Kraków zwiększyło dostępność do świadczeń w ramach programu poprzez podniesienie górnej granicy kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia. Uchwała Nr CVI/1073/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 12 kwietnia 2006 r. *w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za świadczenia w postaci posiłków*, pozwoliła na objęcie tą formą pomocy szerszego kręgu beneficjentów, którzy mogą otrzymać pomoc w formie posiłku za odpłatnością w wysokości 25% kosztu posiłku. Na podstawie powyższej uchwały, pomoc przysługuje odpłatnie osobom i rodzinom, których dochód lub dochód na osobę w rodzinie przekracza 150 %, a jednocześnie nie przekracza 200 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

W 2007 r. w ramach programu objęto pomocą 17 886 osób, które otrzymały pomoc w łącznej kwocie 14 036 705,70 zł, w tym w formie zasiłków celowych i celowych specjalnych 11 429 osób na kwotę 9 525 624,35 zł i w formie posiłków 8 824 osoby na kwotę 4 511 081,35 zł.

W ramach programu z pomocy w formie posiłku w szkołach, przedszkolach i żłobkach skorzystało 5 475 dzieci.

2.6 Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi opiekuńcze

W 2007 roku w Gminie Miejskiej Kraków usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowały podmioty wyłonione w wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

I. Usługi opiekuńcze na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych:

1. W okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2007 r. – świadczone były przez dwa podmioty:
  - Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy w Krakowie ul. Dunajewskiego 5 (w obszarze Dzielnic I – VII Gminy Miejskiej Kraków),
  - Małopolski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie ul. Studencka 19 (w obszarze Dzielnic VIII – XVIII Gminy Miejskiej Kraków).

Cena jednej godziny usług wynosiła w tym okresie 7,40 zł (podczas gdy w 2006 r. średnio 6,74 zł).

Obowiązujące umowy zostały na wniosek realizatorów zadania rozwiązane z dniem 31 sierpnia 2007 r. z uwagi na istotne trudności w realizacji zadania. W związku z powyższym ogłoszony został nowy otwarty konkurs ofert na realizację usług opiekuńczych na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w wyniku którego zawarte zostały umowy z trzema podmiotami:

- Fundacja na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy w Krakowie ul. Dunajewskiego 5 (w obszarze Dzielnic I – III Gminy Miejskiej Kraków),
- Małopolski Zarząd Wojewódzki Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Lenartowicza 14 (w obszarze Dzielnic IV – VII Gminy Miejskiej Kraków),
- Małopolski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Krakowie ul. Studencka 19 (w obszarze Dzielnic VIII – XVIII Gminy Miejskiej Kraków).

Cena 1 godziny usług wynosiła w okresie od 1 września do 31 grudnia 2007 r. – od 7,89 zł (PKPS) do 8,10 zł (Fundacja i PCK). Średnie wynagrodzenie osób świadczących usługi, określone w umowach z realizatorami wynosiło od 5,59 zł (PCK i Fundacja) do 5,65 zł (PKPS) za godzinę pracy brutto (bez kosztów pracodawcy).

W efekcie cena jednej godziny usług opiekuńczych wzrosła (od grudnia 2006 r. do grudnia 2007 r.) o 20% (z 6,74 zł na 8,10 zł), co pozwoliło podmiotom realizującym usługi zapewnić wzrost wynagrodzeń opiekunek (z ok. 3,50-4,00 zł w 2006 r. do 5,59-5,60 zł w 2007 r.). Stanowi to istotny krok w kierunku ustabilizowania systemu realizacji usług opiekuńczych na rzecz mieszkańców Gminy, jak również poprawy jakości świadczonych usług poprzez zatrudnianie osób o lepszych kwalifikacjach.

W 2007 roku na rzecz mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków wykonano łącznie 965 196 godzin usług opiekuńczych. Wartość zrealizowanych godzin wyniosła 7 377 736,38 zł. Usługami objęte były 2 453 osoby (średnio miesięcznie ok. 1 670 osób). Wysokość opłat z tytułu częściowej odpłatności za usługi, pobranych od świadczeniobiorców w roku 2007 wyniosła 1 146 465,37 zł.

II. Specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Na terenie całej Gminy Miejskiej Kraków specjalistyczne usługi opiekuńcze (zadania zlecone gminie ustawą) świadczone były przez Fundację na Rzecz Chorych na SM im. Bł. Anieli Salawy.

Pierwotnie do planu finansowego MOPS, Małopolski Urząd Wojewódzki na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych przekazał środki w kwocie 1 260 600 zł. W związku z faktem, że kwota ta nie pozwalała na zabezpieczenie opieki dla osób z zaburzeniami psychicznymi w optymalnym zakresie, Ośrodek wystąpił do Wojewody Małopolskiego o dodatkowe środki na realizację tego zadania. Uzyskano dodatkowe 449 990 zł, co pozwoliło objąć fachową pomocą tych mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków, dla których specjalistyczne usługi opiekuńcze były niezbędne do prawidłowego funkcjonowania.

Łącznie wykonano 158 388 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w cenie 10,80 zł za godzinę. Realizatorowi przekazano dotację w wysokości 1 710 590,40 zł. Usługami objętych zostało 369 osób (średnio miesięcznie ok. 260 osób).

Wysokość opłat z tytułu częściowej odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze, pobranych od świadczeniobiorców w roku 2007 wyniosła 63 905,03 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi dostosowane były do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności tych osób. Usługi te świadczone były przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem takim jak: psychologiczne, pedagogiczne, terapeuty zajęciowego, rehabilitanta, fizjoterapeuty i innych zawodów dających wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.7 Budowanie sieci oddziaływań metodą streetwork

2.7.1 Wsparcie młodzieży gimnazjalnej oraz starszej w ramach Projektu pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”, w ramach Działania 1.5 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006

Projekt jest dofinansowany przez Europejski Fundusz Społeczny. Działania podejmowane w ramach projektu polegają na świadczeniu pracy socjalnej w przestrzeni publicznej. Oddziaływania projektu kierowane są m.in. do młodzieży gimnazjalnej oraz starszej, zamieszkałej w Krakowie.

Cechą charakterystyczną dla funkcjonowania beneficjentów projektu jest traktowanie przestrzeni publicznej – „ulicy” jako swoistego centrum życiowego, w wymiarze osobistym i społecznym. W roku 2007 w ramach świadczenia pracy socjalnej metodą streetwork pracownicy socjalni pracujący z młodzieżą przeprowadzili 500 dyżurów w terenie oraz 113 dyżurów w siedzibie teamu. W wyniku podjętych działań nawiązano skuteczny kontakt z 644 beneficjentami z grupy młodzieży, wobec 107 beneficjentów podjęte zostały działania o charakterze długoterminowym, są to osoby identyfikowane z miejsca zamieszkania i danych osobowych.

W celu wspierania beneficjentów podczas załatwiania istotnych dla nich spraw, podejmowano działania o charakterze towarzyszenia. W teamie pracującym z młodzieżą pracownicy Zespołu podejmowali działania o charakterze towarzyszenia podczas kontaktów beneficjentów z Domami Kultury, Klubami Sportowymi, Placówkami Opiekuńczo-Wychowawczymi Wsparcia Dziennego.

W pracy z młodzieżą, towarzyszenie obok rzecznictwa interesów, jest narzędziem przekazywania społecznie akceptowanych norm i wartości, dając przy tym możliwość artykułowania własnych potrzeb. Przykładem tak realizowanej pomocy może być towarzyszenie młodzieży z Woli Duchackiej podczas udziału w zebraniu Rady Osiedla, w trakcie którego przedstawiciele młodzieży mieli okazję wystąpić jako część społeczności lokalnej, co wpływa na proces integracji ze środowiskiem.

W ramach pracy socjalnej w uzasadnionych przypadkach, świadczone również pomoc w postaci wydawania żywności, środków higienicznych oraz biletów jednorazowych komunikacji miejskiej, które były wykorzystywane podczas załatwiania spraw beneficjentów.

Wspierano aktywność beneficjentów przez finansowanie proponowanych przez nich przedsięwzięć i udział w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, rozwijających zainteresowania. W ramach wspierania aktywności finansowano zajęcia indywidualne, takie jak: zajęcia Ju-jitsu, zajęcia nauki gry na perkusji, zajęcia tańca „Hip-hop”, zajęcia gry w ping-ponga. Organizowano regularne zajęcia grupowe, takie jak: zajęcia gry w siatkówkę, zajęcia gry w piłkę nożną, wyjścia na strzelnicę, ściankę wspinaczkową.

W trakcie dni wolnych od nauki streetworkerzy zajmowali się organizowaniem gier, zabaw i turniejów sportowych. W czasie wakacji zrealizowano Osiedlowy turniej piłkarski „Wola Champions Ligue”, nad którym patronat objął Klub Sportowy Cracovia. W trakcie turnieju młodzież brała udział w konkursach, spotkaniach z piłkarzami, treningach KS Cracovii, meczu Cracovii z Jagiellonią. Odbywały się projekcje „Kina letniego”, streetworkerzy towarzyszyli beneficjentom, motywując ich do udziału w zajęciach, w ramach akcji „lato w mieście”.

Ponadto organizowano wycieczki i wyjścia grupowe np. wyjście do ZOO, Lasku Wolskiego, Parku wodnego, na odkryty basen „Polfa”, do Parku Jordana.

W siedzibie przy ul. Beskidzkiej 30 organizowano zajęcia, warsztaty, spotkania dla beneficjentów mające na celu aktywizację, integrowanie młodzieży, rozwijanie zainteresowań. Pozyskiwano specjalistów realizujących profesjonalne kursy i warsztaty.

Odbyły się m.in.: warsztaty makijażu i stylizacji paznokci dla dziewcząt, warsztaty filmowe, graffiti, spotkanie o tematyce gender.

W ramach aktywizacji beneficjentów oraz animacji środowiska lokalnego, obok finansowania oraz organizowania zajęć, streetworkerzy pracujący z młodzieżą podejmowali działania celem motywowania beneficjentów do samodzielnej aktywności, poprzez zbieranie informacji o imprezach i ofertach spędzania czasu wolnego dostępnych dla młodzieży oraz przekazywanie tych informacji beneficjentom. Przeprowadzono też konkurs graffiti, zrealizowano warsztaty graffiti połączone z koncertem młodzieżowego zespołu hip-hop, współorganizowano z Osiedlowym Klubem Kultury „Wola Duchacka – Wschód” konkurs filmów amatorskich „Krótkie filmy o...”, zorganizowano drużynę piłkarską, która brała udział w Turnieju Piłkarskim zorganizowanym w KS Baszta.

Teamy pracujące z młodzieżą współpracowały ze szkołami w dzielnicy, dziennymi ośrodkami socjoterapii, klubami i domami kultury w dzielnicach XI i XII oraz Radą Osiedla Wola Duchacka Zachód, kontaktowały się z Centrum Informacji Młodzieżowej. Nawiązano także kontakty z Klubami Sportowymi: „Cracovia”, „Baszta”, „Forteca”, Domem Pomocy Społecznej dla osób z upośledzeniem umysłowym na os. Hutniczym.

2.7.2 Praca socjalna „na ulicy” w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją

W ramach budowania sieci oddziaływań metodą Streetwork zlecono w 2007 roku, w trybie konkursu ofert Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL realizację zadania polegającego na świadczeniu, na terenie Dzielnicy I i II Miasta Krakowa, pracy socjalnej „na ulicy” w środowisku osób małoletnich zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i demoralizacją. Zlecenie realizacji zadania obejmowało świadczenie pracy socjalnej i prowadzenie lokalu punktu usług przy ul. Rakowickiej 10a w Krakowie, w którym podejmowane były działania polegające na wspieraniu działań terenowych. Na realizację zadania w 2007 r. przekazano dotację w wysokości 120 000 zł. W okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. oddziaływaniami o charakterze długoterminowym objęto 20 beneficjentów, natomiast oddziaływaniami krótkoterminowymi 591 osób.

2.8 Program Edukacyjny na Rzecz Społeczności Romskiej w Polsce

Zgodnie z Porozumieniem nr DKOS-1/GP-512-11/06-41 z dnia 20 czerwca 2006 r. pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej a Gminą Miejską Kraków, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie kontynuował w 2007 r. realizację zadania polegającego na finansowaniu zajęć edukacji przedszkolnej dla dzieci romskich w ramach Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce pn. „Blżej – Razem”.

W ramach programu, w okresie od stycznia do czerwca 2007 roku, finansowano zajęcia przedszkolne dla 30 dzieci romskich, natomiast od września do grudnia 2007 roku dla 36 dzieci. Łącznie wydatkowano na powyższy cel w 2007 roku kwotę 81 582,37 zł. Wczesna edukacja dzieci romskich pozwala im na wyrównanie szans w związku ze startem szkolnym, przygotowuje do podjęcia obowiązków szkolnych, uczy poprawnego posługiwania się językiem polskim.

Ponadto w ramach programu realizowany był również Program Zdrowotny – dofinansowanie do leków i środków higienicznych osobom pochodzenia romskiego. W 2007 r. przyznano zasiłki celowe i celowe specjalne dla 61 osób na łączną kwotę 18 600,00 zł.

2.9 Pomoc dla rodzin poszkodowanych w wicherze

Na skutek nawałnicy, która przeszła nad Krakowem w nocy z 23 na 24 sierpnia 2007 r. ucierpiało kilkanaście krakowskich rodzin. Do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie o pomoc zwróciło się 11 rodzin. Każda rodzina otrzymała pomoc finansową w wysokości 1 000 zł oraz pomoc w formie ciepłych posiłków. Pracownicy socjalni monitorowali sytuacje rodzin zamieszkujących rejony zagrożone powodzią oraz sytuacje osób zamieszkałych w budynkach, w których zachodziło prawdopodobieństwo wystąpienia szkód związanych z ulewnymi deszczami. Trzyosobowa rodzina, której mieszkanie zostało zalane umieszczona została w hotelu. W trybie interwencyjnym jedna osoba została skierowana na pobyt w domu pomocy społecznej. Na stronie internetowej MOPS zamieszczona została informacja na temat rodzin poszkodowanych w wyniku nawałnicy oraz ich potrzeb. Umożliwiono tym samym wpłaty na rzecz poszkodowanych rodzin na konto dochodów własnych MOPS oraz przekazywanie pomocy rzeczowej. Apel o pomoc na rzecz ww. rodzin był również przekazywany za pośrednictwem mediów. W wyniku akcji zgromadzono kwotę 33 260 zł, którą przekazano poszkodowanym.

2.10 Organizacja i koordynacja wolontariatu w MOPS

W 2007 roku realizowano trzy programy pomocy wolontaryjnej:

1. Program pomocy wolontaryjnej wspierający wykonywanie zadań przez pracowników socjalnych i innych pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.
2. Program pomocy wolontaryjnej na rzecz dzieci z rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie.
3. Program pomocy wolontaryjnej na rzecz osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych będących klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie

W 2007 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie w ramach wolontariatu 250 osób podjęło różnorodne działania. Najważniejsze z nich to:

- świadczenia wolontaryjne przy pracownikach MOPS - 41 osób,
- pomoc dzieciom w nauce - 110 osób,
- pomoc osobom niepełnosprawnym, starszym, samotnym - 45 osób,
- udział w akcjach jednorazowych - 40 osób.

Wolontariusze objęli pomocą 155 podopiecznych MOPS, w tym:

- 114 dzieci z rodzin korzystających z pomocy MOPS,
- 41 osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych będących klientami MOPS.

Z analizy ankiet ewaluacyjnych realizowanych programów wolontaryjnych wynika, że najwięcej zmian w swoim funkcjonowaniu, dzięki wsparciu wolontariuszy zgłaszają osoby niepełnosprawne, starsze i samotne. Większość z nich dotyczy sfery emocjonalnej – 78 osób deklaruje „poczucie zmniejszenia izolacji i podniesienia na duchu”.

Jednocześnie w odniesieniu do dzieci najchętniej z wolontariuszami uczą się i odrabiają lekcje. 75 dzieci deklaruje zmianę swojej sytuacji szkolnej, polepszenie uzyskiwanych stopni, 11 dzieci zauważyło zmianę w kontaktach z rówieśnikami.

2.11 Pozyskiwanie sponsorów

Dzięki wiarygodności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, mieszkańcy Krakowa mający potrzebę wsparcia osób i rodzin, które znalazły się w trudnej

sytuacji życiowej, mogą za pośrednictwem Ośrodka bezpiecznie ofiarować im swoją pomoc przekazując środki finansowe i rzeczowe.

2.11.1 Pomagamy talentom

W rodzinach, które wspiera MOPS jest wiele dzieci obdarzonych talentami i predyspozycjami, których nie mają możliwości rozwijać, ponieważ ich rodziny znajdują się w bardzo trudnej sytuacji bytowej. Ale dzieci zawsze mają marzenia, zainteresowania i pomysły na swoją przyszłość, których jednak bez wsparcia finansowego nigdy nie zrealizują. Pracownicy socjalni MOPS, na codzień współpracujący z rodzinami, które potrzebują wsparcia, przygotowali więc listę 20 dzieci z rodzin, które są w "trudnej sytuacji materialnej, bytowej lub rodzinnej" oraz informację o lekcjach i zajęciach, w których mogłyby one wziąć udział; podano również, o jakie kwoty w każdym przypadku chodzi. Informacje te zamieszczono na stronie internetowej MOPS oraz rozpropagowano akcję w mediach. Zaproponowana forma filantropii przyniosła skutek w postaci pomocy wszystkim dzieciom.

2.11.2 Akcja „Pomagaj naprawdę”

Z myślą o rodzinach, które wymagają większego wsparcia, w okresie od stycznia do grudnia 2007 roku realizowano akcję „Pomagaj naprawdę”. Akcja polega na pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych, głównie wpłacanych przez osoby prywatne na konto dochodów własnych Gminy i przekazywaniu ich klientom znajdującym się w wyjątkowo trudnej sytuacji, szczególnie związanej z długotrwałą chorobą. W ramach akcji w 2007 roku przekazano pomoc finansową dla 2 rodzin w łącznej wysokości 2 800 zł.

2.11.3 Darowizny rzeczowe i inne akcje socjalne

Darczyńcy (osoby prywatne) przekazali: 1 000 par skarpet dziecięcych, używane obuwie, odzież oraz meble i sprzęt AGD. Rzeczy te zostały rozdysponowane pomiędzy rodzinami objętymi pomocą MOPS.

2.12 Pozyskiwanie partnerów dla rozszerzania oferty wsparcia dla klientów

2.12.1 Uczestnictwo w realizacji zadań innych podmiotów w zakresie organizacji wycieczki letniej dla dzieci z rodzin najuboższych

W 2007 roku 146 dzieci z rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej uczestniczyło w koloniach, organizowanych przez:

- Małopolskie Forum Pracy - 40 dzieci uczestniczyło w kolonii w Rabce Zdroju. Koszt kolonii sfinansowany został w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Innych Uzależnień w Krakowie na rok 2007. W ramach wyjazdu zorganizowane zostały zajęcia terapeutyczne. Oferta skierowana została do rodzin zamieszkujących rejony, w których występuje znaczne nagromadzenie lokali socjalnych i komunalnych, skutkujące kumulacją zjawisk patologicznych, wpływających demoralizująco na dzieci i młodzież.
- Kuratorium Oświaty w Krakowie - 79 dzieci uczestniczyło w kolonii w Gołkowicach Górnych.

- Firmę Event House! - 27 dzieci z rodzin objętych pomocą MOPS uczestniczyło w wypoczynku letnim w Srebrnej Górze. Firma pozyskała we własnym zakresie środki na sfinansowanie wyjazdu dzieci.

2.12.2 Współpraca z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej

W ramach porozumienia zawartego 29 listopada 2002 roku pomiędzy MOPS a PKPS w sprawie niesienia pomocy materialnej rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, PKPS udziela pomocy rzeczowej, w szczególności w formie odzieży, ale również w postaci artykułów spożywczych i środków czystości, dla klientów MOPS. Pomoc wydawana jest na podstawie pisemnych wniosków pracowników socjalnych. W 2007 roku zrealizowano 190 wniosków.

2.12.3 Współpraca z Gminą Wyznaniową Żydowską

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął współpracę z Gminą Wyznaniową Żydowską, w ramach której 41 dzieci podopiecznych uczestniczyło w imprezie z okazji Dnia Dziecka organizowanej przez Gminę.

2.13 Prowadzenie postępowań przygotowawczych w celu wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej

W 2007 roku przeprowadzono 928 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej, w odniesieniu do świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe z pomocy społecznej. Decyzje administracyjne w tych sprawach wydaje Wydział Świadczeń Socjalnych UMK.

2.14 Kluby Integracji Społecznej

Chociaż w Krakowie stopa bezrobocia spadła do około 4 %, to systematycznie rośnie wśród bezrobotnych liczba osób długotrwale pozostających bez pracy. Na koniec 2007 roku stanowili oni ok. 57% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Osoby te mają bardzo małe szanse na znalezienie zatrudnienia – bezskuteczne poszukiwanie pracy budzi frustrację i zniechęcenie, a to z kolei rodzi zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Dostrzegając ten problem Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie prowadzi oraz zleca prowadzenie, w oparciu o ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym Kluby Integracji Społecznej (*zaznaczone na mapce str. 7*).

1. Klub Integracji Społecznej MOPS

W 2007 r. w Klubie Integracji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zarejestrowano 1 305 uczestników, z czego 689 stanowiły kobiety, a 616 mężczyźni. W wyniku udzielonego wsparcia pracę na otwartym rynku, w różnych formach podjęło 258 uczestników.

W 2007 roku w zrealizowano następujące zadania:

1. Poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna i doradztwo zawodowe: udzielono 1 233 porad psychologicznych, 544 prawnych, 895 w formach doradztwa zawodowego. Pracownicy socjalni dokonali diagnozy sytuacji uczestników w oparciu o 662 ankiety i zaplanowali pomoc w oparciu o 1 040 indywidualne plany działania i 93 kontrakty socjalne. Zrealizowano 8 spotkań interdyscyplinarnych.

2. Grupowe formy pomocy, a wśród nich warsztaty tematyczne, grupy edukacyjno-wspierające, grupy samopomocowe:
  - zrealizowano 108 warsztatów w zakresie umiejętności poruszania się po rynku pracy
  - zrealizowano 34 edycje grup edukacyjno-wspierających, dla 198 uczestników,
  - zapewniono warunki dla funkcjonowania 5 grup samopomocowych, w których wzięło udział 66 uczestników.
3. Działania o charakterze edukacyjno-integracyjnym:
  - w warsztatach reintegracji społecznej i zawodowej pn. „Biuro”, „Komputer”, „Angielski”, „Bank Czasu”, „Integracja przez sztukę”, „Pełnienia prawidłowych ról rodzicielskich”, wzięło udział 133 uczestników.
4. Działania o charakterze zatrudnieniowym:
  - a. Program reintegracji społeczno-zawodowej „Prace Społecznie Użyteczne”, wdrożony został w 2006 roku na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych. Prace społecznie użyteczne w Krakowie w całości są organizowane przez MOPS, przy współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy.

Prace społecznie użyteczne wykonywane były przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej lub organizacjach oraz instytucjach zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. Czas pracy w ramach prac społecznie użytecznych w ciągu tygodnia nie może przekroczyć 10 godzin. Świadczenie dla osób wykonujących prace społecznie użyteczne wypłacane jest ze środków Gminy Miejskiej Kraków w kwocie 6,30 zł za godzinę, z czego 60 % świadczenia refundowane jest z Funduszu Pracy.

W 2007 r. w ramach prac społecznie użytecznych w Krakowie pracowało łącznie 425 osób w 37 podmiotach, z czego w MOPS 140, w organizacjach pozarządowych (CARITAS, MISTiA, PCK, KTA, PKPS, Bank Żywności, SALTROM, Salezjański Wolontariat Misyjny, Stowarzyszenie Ognisko, Stowarzyszenie „Gaudium et Spes”, Stowarzyszenie „U Siemachy”, Stowarzyszenie KLIKA, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Psychiatrii, Stowarzyszenie Kobiet Romskich, Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym, Fundacja Finestra, Fundacja im. Bł. Anieli Salawy, Fundacja dla DPS, Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych, Hospicjum, Towarzystwo Kultury Fizycznej, KS Wanda) 198 osób, w instytucjach publicznych (UMK, DPS, szkoły, przedszkola, szpitale) 100 osób.

Grodzki Urząd Pracy wystawił 471 skierowań do pracy w ramach prac społecznie użytecznych. Łączna ilość przepracowanych godzin wyniosła 72 209.
  - b. Roboty publiczne. Organizacja robót publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wykorzystana została jako narzędzie reintegracji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych objętych pomocą społeczną. W 2007 r. w ramach robót publicznych zatrudnionych było 51 osób w wymiarze 0,5625 etatu przez okres 6 miesięcy. Roboty publiczne zorganizowane były w formach Warsztatów Reintegracji Zawodowej i Społecznej.
  - c. Projekt pn. „Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej – Cogito”. W 2007 r. w ramach projektu w KIS zarejestrowanych było 210 beneficjentów, którym udzielono wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego i którzy uczestniczyli również w grupowych formach wsparcia. Jednocześnie 17 beneficjentów projektu pracowało w zorganizowanej grupie remontowo-budowlanej.

Szczegóły w rozdziale 5 Inne działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 5.1 Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską, 5.1.2 Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL, 5.1.2.1 Krakowska Inicjatywa na rzecz Gospodarki Społecznej – Cogito

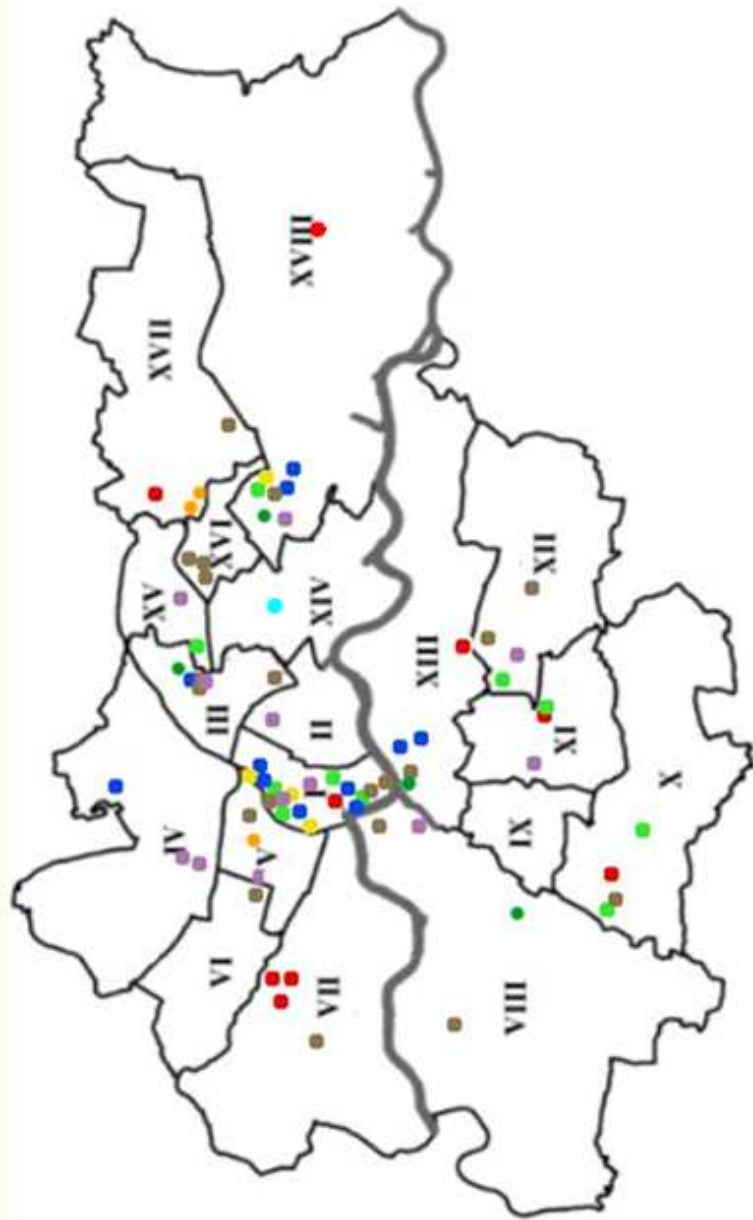
2. Zlecenie realizacji zadania, prowadzenie Klubu Integracji Społecznej

MOPS zlecił Fundacji Wspierania Rozwoju Społecznego LEONARDO prowadzenie KIS. W ramach realizacji zadania w indywidualnych formach wsparcia wzięło udział 74 uczestników, natomiast w grupowych 32 uczestników. Zadanie realizowano od października do grudnia. *Szczegóły w rozdziale 1 Informacje ogólne, 1.1 Nowe istotne przedsięwzięcia wdrożone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2007 roku.*

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2007**

**Rozdział:
Pomoc specjalistyczna**

- **Rodzinne Domy Dziecka: 10 placówek dla 75 dzieci**
- **Grupy usamodzielniające: 13 grup dla 142 osób, w tym 8 grup zewnętrznych i 5 grup funkcjonujących przy placówkach**
- **Całodobowe pozostałe (socjalizacyjne, interwencyjne, wielofunkcyjne): 11 placówek dla 416 dzieci**
- **Ośrodki Adopcyjno - Opiekuńcze: 4 placówki**
- **Placówki wsparcia dziennego opiekuńcze: 20 placówek dla 720 dzieci, w tym od XII 2007 jedna placówka dla 30 dzieci**
- **Placówki wsparcia dziennego specjalistyczne: 12 placówek dla 1167 dzieci**
- **Ośrodki poradnictwa: 3 placówki**
- **Ośrodki interwencji kryzysowej: 2 placówki**
- **Mieszkania chronione dla usamodzielniających się wychowanków: 2 mieszkania dla 10 osób – utworzone w 2007 roku**

3 Pomoc specjalistyczna

3.1 Działania o charakterze profilaktycznym – placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego

Podstawowym zadaniem placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego jest ochrona rodziny przed rozbitciem i zapobieżenie umieszczenia dziecka w placówce całodobowej. Zapewniając opiekę dziecku pozbawionemu częściowo opieki rodziców, zaspokajając jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne i religijne, proponując i ukazując właściwe postawy i wartości, których brakuje w rodzinie biologicznej dziecka, placówka zapobiega powielaniu negatywnych wzorców i tworzeniu pokoleniowej patologii. Zadaniem placówek jest nie tylko bezpośrednia praca z dzieckiem, ale również praca z rodzinami wychowanków. Placówki realizują to zadanie poprzez organizowanie spotkań oraz grup wsparcia dla rodziców.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dzielą się na: opiekuńcze, które funkcjonują minimum 4 godziny dziennie i specjalistyczne, które funkcjonują od 5 do 8 godzin dziennie oraz prowadzą dodatkowo co najmniej jedną z następujących form pracy – zajęcia socjoterapeutyczne, oddziaływania terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne. Placówki funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze. Niektóre placówki prowadziły również zajęcia w soboty.

W 2007 r. zlecano 13 organizacjom pozarządowym prowadzenie 30 placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego, oferujących 1837 miejsc, w tym 2 nowe placówki dysponujące 100 miejscami. Ponadto funkcjonowały 2 publiczne placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dysponujące łącznie 50 miejscami. (*placówki zaznaczone na mapce str. 22*)

Dzieci uczęszczające na zajęcia oprócz zajęć edukacyjnych, specjalistycznych czy rekreacyjnych mają również zapewniony posiłek dostosowany do pory dnia. Placówki zorganizowały również letnie lub zimowe wyjazdy dla wychowanków, z których skorzystało 1 410 dzieci (w okresie wakacji 883 dzieci, natomiast w okresie ferii 527 dzieci).

Tabela: Charakterystyka placówek wsparcia dziennego

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających	Środki finansowe przeznaczone na realizację zadania
1	Niepubliczna opiekuńcza	18	670	1359	1 322 095,83 zł
2	Niepubliczna specjalistyczna	12	1167	2121	3 949 638,30 zł
3	Publiczna opiekuńcza	2	50	54	344 194,35 zł
SUMA		32	1887	3534	5 615 928,48 zł

W ramach prowadzonego nadzoru nad zleconymi zadaniami przeprowadzono 104 kontrole mające na celu bieżącą weryfikację realizowanych zadań. Pracownicy MOPS brali także udział w Zespołach do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka, dokonujących oceny efektów podejmowanych działań oraz opracowujących kolejne.

3.2 Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin

Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin prowadzone były w trzech ośrodkach poradnictwa (*zaznaczone na mapce str. 22*):

- Ośrodka Terapii i Poradnictwa Rodzinnego, os. Krakowiaków 2,

- Ośrodka Poradnictwa i Terapii Rodzin, ul. Krupniczej 38,
- Ośrodka Poradnictwa i Terapii, ul. Podbrzezie 6.

W ośrodkach tych przeprowadzono 5 690 spotkań terapeutycznych i udzielono 2 048 porad specjalistycznych. W 2007 roku z pomocy ośrodków skorzystało 1 044 rodzin, ogółem pomocą ośrodków objęto 2 307 osób. W 237 przypadkach terapia zakończyła się trwałą poprawą funkcjonowania rodziny.

Tabela: Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin

Nazwa Ośrodka	Liczba spotkań terapeutycznych	Liczba udzielonych porad specjalistycznych	Liczba rodzin objętych pomocą Ośrodków
Ośrodek Terapii i Poradnictwa Rodzinnego	1 702	1 115	347
Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin	1 633	695	240
Ośrodek terapii i poradnictwa pn. Krakowski Instytut Psychoterapii	2 355	238	457
Łącznie	5 690	2 048	1 044

Na realizację zadania w 2007 r. przekazano dotację w wysokości 809 000 zł.

3.3 Poradnictwo prawne i psychologiczne

W 2007 roku udzielono 18 982 porady prawne oraz 4 055 porad psychologicznych. Poradnictwem objęto 5 745 osób. Najwięcej porad prawnych udzielono z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego – 3 239 porad, prawa lokalowego – 2 264, zabezpieczenia społecznego 1 134 oraz udzielając pomocy w sporządzeniu pism procesowych – 3 689. Najwięcej porad psychologicznych udzielono z zakresu zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych dorosłych – 1 289 porad oraz rozwiązywania problemów wychowawczych i rodzinnych – 1 062 porady.

Poradnictwo prawne i psychologiczne świadczone było m. in. przy wykorzystaniu zasobów z realizowanych projektów:

- „Poradnictwa dla osób doświadczających przemocy w rodzinie” skierowanego w szczególności do ofiar przemocy domowej realizowanego do września 2007 r.,
- „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej” realizowanego do sierpnia 2007 r.;
- „Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej” COGITO realizowanego do grudnia 2007 r.

Tabela: Poradnictwo prawne i psychologiczne

Nazwa programu	Liczba udzielonych porad prawnych	Liczba udzielonych porad psychologicznych	Liczba osób, którym udzielono porady
„Poradnictwo dla osób doświadczających przemocy w rodzinie”	1 859	w ramach programu nie świadczone porad psychologicznych	934
„ Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”	2 583	570	948
„Krakowska Inicjatywa na rzecz Gospodarki Społecznej” Cogito	2 788	794	1 016
Poradnictwo udzielone poza ramami projektów	11 752	2 691	2 847
Łącznie	18 982	4 055	5 745

3.4 Poradnictwo psychologiczne i prawne realizowane w ramach programu „Praca ze sprawcą przemocy”

W 2007 roku kontynuowano rozpoczętą w 2006 r. realizację programu korekcyjno-edukacyjnego „Praca ze sprawcą przemocy”. Realizacja programu obejmowała nawiązanie kontaktu z rodzinami, w których występuje przemoc, motywowanie zarówno sprawcy, jak i członków rodziny do współpracy i udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych. Programem objęto 25 sprawców i ich rodziny. W przypadku 69 rodzin prowadzono psychoedukację i działania mające na celu zmobilizowanie sprawcy do udziału w programie. Przeprowadzono 181 spotkań ze sprawcami i członkami rodzin, w których występuje problem przemocy.

3.5 Pilotażowy projekt w sprawie systemowego określenia zadań specjalisty pracy z rodziną w MOPS w Krakowie

Od 1 października 2007 r. wprowadzony został pilotażowy projekt w sprawie systemowego określenia zadań specjalisty pracy z rodziną. Zgodnie z programem w każdej filii MOPS istnieje co najmniej jedno stanowisko specjalisty pracy z rodziną. Celem projektu jest zintensyfikowanie oddziaływań skierowanych do rodzin wieloproblemowych. Głównym zadaniem specjalistów pracy z rodziną jest świadczenie poradnictwa rodzinnego poprzez między innymi psychoedukację, modelowanie właściwych postaw rodzicielskich, kształtowanie kompetencji wychowawczych w rodzinach wytypowanych i wstępnie zdiagnozowanych przez pracowników socjalnych.

3.6 Poradnictwo telefoniczne

Pomoc telefoniczna realizowana jest poprzez prowadzenie Krakowskiego Telefonu Zaufania, który działa przez 7 dni w tygodniu. W Krakowskim Telefonie Zaufania dyżury pełni 20 osób. W roku 2007 zostało udzielonych 1 501 porad, głównie z zakresu: sytuacji wymagających pomocy psychologicznej, konfliktów małżeńskich i rodzinnych, uzależnień, złego stanu zdrowia psychicznego i fizycznego.

3.7 Interwencja Kryzysowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie realizuje zadanie interwencji kryzysowej zlecając prowadzenie i dotując Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą oraz sprawując nadzór nad Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej. W 2007 r. MOPS wydał 63 decyzje administracyjne w sprawie umieszczenia osób w Ośrodku dla Osób Dotkniętych Przemocą. Działalność Ośrodka koncentruje się na zapewnieniu schronienia ofiarom przemocy oraz ich wsparciu psychologicznym, prawnym, pedagogicznym i socjalnym. Ośrodek posiada 60 miejsc noclegowych. W roku 2007 Ośrodek udzielił schronienia 194 osobom, 83 dorosłym i 111 dzieciom. Na realizację zadania w 2007 r. przekazano dotację w wysokości 361 800 zł. Całkowity koszt realizacji zadań wyniósł 1 454 990 zł. Wydatki jednostki publicznej, tj. Ośrodka Interwencji Kryzysowej wyniosły 1 093 190 zł.

3.8 Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – ośrodki adopcyjno-opiekuńcze

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie dotował 3 niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze oraz sprawował nadzór nad 1 publicznym (*zaznaczone na mapce*

str.22). Wśród zadań zrealizowanych przez niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze w Krakowie w 2007 roku warto wymienić pracę z rodzinami zastępczymi, adopcyjnymi i biologicznymi. Z pomocy Ośrodków skorzystało:

1. 783 rodziców biologicznych,
2. 415 rodziców zastępczych oraz kandydatów na rodziców zastępczych,
3. 296 rodziców adopcyjnych oraz kandydatów na rodziców adopcyjnych.

Tabela: Rodzaje działań realizowanych przez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze na rzecz rodzin zastępczych

Lp.	Typ działania	Liczba rodzin zastępczych objętych działaniami
1	Szkolenia dla rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem	118
2	Szkolenia dla rodzin zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem	12
3	Szkolenia dla niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych	1
4	Wsparcie psychologiczno- pedagogiczne rodzin zastępczych	96

Wydatki na utrzymanie wszystkich ośrodków adopcyjno-opiekuńczych w 2007 r. wyniosły 968 449,17 zł.

3.9 Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – rodziny zastępcze

W 2007 roku objęto pomocą 670 rodzin zastępczych, spokrewnionych i niespokrewnionych (niezawodowych) ustanowionych dla 801 dzieci zamieszkujących na terenie Krakowa. Sąd Rodzinny ustanowił 88 nowych rodzin zastępczych dla 107 dzieci, 59 rodzin zastępczych zakończyło funkcjonowanie, w tym 16 dzieci powróciło do rodziców biologicznych, 36 wychowanków usamodzielniało się.

W ramach sprawowania nadzoru nad funkcjonowaniem rodzin zastępczych oraz organizacji wsparcia podejmowano następujące działania:

1. na wniosek Sądu Rodzinnego opiniowano kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej – 322 wystąpienia,
2. dokonano rozeznania problemów opiekuńczo-wychowawczych służących „Ocenie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej”, przeprowadzając 754 wywiady środowiskowe,
3. zorganizowano 3 grupy wsparcia dla 49 rodzin,
4. powołano zespoły interdyscyplinarno-konsultacyjne, w celu rozwiązania trudności opiekuńczo-wychowawczych występujących w 40 rodzinach zastępczych,
5. udzielano rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej, w tym:
  - na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w łącznej wysokości 5 734 788,53 zł,
  - na częściowe pokrycie wydatków związanych z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny zastępczej w łącznej wysokości 42 003,00 zł,
  - z tytułu zdarzenia losowego w wysokości 10 764,50 zł,
  - przeprowadzono 777 wywiadów środowiskowych stanowiących podstawę przyznania świadczeń.
4. Zrealizowano projekty: „Rodzina zastępcza. Miłość prawdziwa” mającego na celu budowanie świadomości społecznej dotyczącej rodzicielstwa zastępczego (akcja promocyjno-informacyjna w mediach) oraz „Bliżej siebie – dalej od narkotyków” dotyczącego profilaktyki uzależnień.

Ponadto podejmowano działania służące ustaleniu odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, wydano 117 decyzji administracyjnych całkowicie zwalniających z opłaty z uwagi na trudną sytuację majątkową osoby zobowiązanej lub fakt płacenia przez rodzica alimentów na rzecz dziecka, 25 decyzji całkowicie zwalniających z opłaty z uwagi na fakt płacenia przez rodzica alimentów na rzecz dziecka, 2 decyzje częściowo zwalniające z opłaty za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, 15 decyzji nakładających opłatę w pełnej wysokości.

Praca prowadzona z rodzinami zastępczymi i biologicznymi doprowadziła do powrotu 16 dzieci pod opiekę rodziców biologicznych.

3.10 Zapewnienie opieki całodobowej dzieciom jej pozbawionym

3.10.1 Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze

W 2007 roku zlecano 12 organizacjom pozarządowym prowadzenie 18 niepublicznych całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych zapewniających 319 miejsc (stan na 31 grudnia 2007 r.) sprawowano też nadzór nad 8 publicznymi całodobowymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi zapewniającymi 287 miejsca (stan na 31 grudnia 2007 r.). Ponadto w 2007 r. zlecono 2 organizacjom pozarządowym prowadzenie 2 mieszkań chronionych zapewniających 10 miejsc – dla 6 mężczyzn i 4 kobiet.

W 2007 r. MOPS wydał 426 skierowań do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych dla 373 dzieci, w tym 53 skierowania przedłużające pobyt w placówce interwencyjnej.

Wśród całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2007 funkcjonowały:

1. Placówki typu interwencyjnego, które zapewniają dzieciom opiekę do chwili wydania przez sąd postanowienia o umieszczeniu dziecka w placówce, rodzinie zastępczej, adopcyjnej lub powrocie do rodziców biologicznych. W Krakowie w 2007 r. funkcjonowały 2 placówki interwencyjne – 1 publiczna dla chłopców, 1 niepubliczna dla dziewcząt. W placówkach interwencyjnych przygotowano 48 miejsc dla dzieci. Wydatki na utrzymanie placówek w 2007 r. wyniosły 2 759 223,73 zł (bez wydatków inwestycyjnych).
2. Placówki typu socjalizacyjnego - w Krakowie w 2007 r. funkcjonowało 14 placówek opiekuńczo-wychowawczych socjalizacyjnych, w tym 12 autonomicznych grup usamodzielnienia, z czego 8 grup funkcjonujących w ramach placówek. Placówki typu socjalizacyjnego zapewniały łącznie 436 miejsc, w tym 187 w placówkach niepublicznych i 249 w publicznych. Wydatki na utrzymanie placówek w 2007 r. wyniosły 15 123 900,79 zł.
3. Placówka typu wielofunkcyjnego – w Krakowie w 2007 r. funkcjonowała 1 niepubliczna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu wielofunkcyjnego. Zapewniała ona łącznie 55 miejsc, w tym 25 miejsc w ramach opieki interwencyjnej oraz 30 miejsc w ramach opieki socjalizacyjnej. Wydatki powyższej placówki wyniosły 1 248 702,00 zł.
4. Placówki typu rodzinnego – w 2007 r. w Krakowie funkcjonowało 9 takich placówek – 1 publiczna i 8 niepublicznych. W placówkach zapewniono 67 miejsc dla dzieci. Wydatki na utrzymanie placówek niepublicznych w 2007 r. wyniosły 1 129 915,08 zł, a placówki publicznej 177 761,49 zł.

Wydatki na utrzymanie wszystkich całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2007 r. wyniosły 20 439 503,11 zł, w tym 12 886 099, 75 zł to wydatki

placówek publicznych. Wydatki inwestycyjne placówek publicznych wyniosły łącznie 249 967,61 zł.

Wśród najczęstszych powodów umieszczania dzieci w placówkach można wyróżnić: zaniedbanie i brak opieki, niewydolność wychowawczą i niezaradność rodziców, zagrożenie demoralizacją i nierealizowanie obowiązku szkolnego, alkoholizm rodziców, problemy wychowawcze i szkolne. Spośród 373 dzieci umieszczanych w placówkach ok. 80 % pochodzi z Krakowa.

W 2007 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego odbyły się 114 posiedzenia zespołów okresowych ds. oceny sytuacji dziecka, z udziałem pracowników MOPS. Ponadto pracownicy MOPS uczestniczyli w 8 interwencjach dotyczących przekazania dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W roku 2007 z opieki w rodzinnych placówkach opiekuńczo-wychowawczych skorzystało 70 dzieci.

Jednocześnie, zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, za pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, rodzice dziecka - a także opiekunowie prawni w przypadku, gdy dysponują dochodami dziecka - zobowiązani są ponosić opłatę, do wysokości wydatków bieżących ponoszonych na jego utrzymanie w placówce. Do 31 grudnia 2007 r. wydano łącznie 389 decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia wysokości opłat rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

W związku z realizacją założeń sformułowanych w uchwale Nr LXXXII/709/01 Rady Miasta Krakowa z dnia 4 lipca 2001 r. w sprawie przyjęcia kierunków przekształceń organizacyjnych systemu opieki nad rodziną i dzieckiem w ramach Systemu Pomocy Społecznej w Krakowie podjęto działania zmierzające do:

1. Dostosowania standardów opieki i wychowania przewidzianych przepisami prawa, a co za tym idzie:

zwiększono liczbę miejsc w placówkach:

– Socjalizacyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Pasierbcu 79 – do 17, w tym Placówka w Pasierbcu 9 miejsc, Dom filialny w Krakowie 8 miejsc.

zmniejszono liczbę miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych:

– Dom Dziecka Nr 7, ul. Naczelną 12 w Krakowie – do 34.

– Rodzinny Dom Dziecka im. Najświętszej Rodziny w Krakowie, ul. Źródlana 17 – do 6.

– Rodzinny Dom Dziecka „Mały Książę” w Krakowie, al. Modrzewiowa 2 – do 8.

– Rodzinny Dom Dziecka „Tęczowy Ogród” w Krakowie, al. Modrzewiowa 25 – do 8.

W 2007 roku uruchomiono:

– Rodzinny Dom Dziecka „Narnia” dla 6 dzieci,

– Opiekuńczą Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą Wsparcia Dziennego w Dzielnicy XVIII – dla 30 dzieci

Na dzień 31 grudnia 2007 r. liczba miejsc w rodzinnych formach opieki wynosiła 141 (67 w placówkach rodzinnych, 74 w pogotowiach rodzinnych). Jednocześnie liczba miejsc dla młodych ludzi mogących przygotowywać się do dorosłości w grupach usamodzielniających i grupach adaptacyjnych wynosiła 142.

3.10.2 Opieka całodobowa w zawodowych rodzinach zastępczych

Szczególnym typem rodzin zastępczych są te, które wykonują zadania pogotowia rodzinnego. Jest to interwencyjna, krótkoterminowa (okres przebywania dziecka maksymalnie do 15 miesięcy) forma opieki nad dzieckiem, sprawowana przez odpowiednio przeszkolone zawodowe rodziny zastępcze w celu zapewnienia dziecku optymalnych warunków rozwoju. W roku 2007 działało łącznie 26 pogotowi rodzinnych dysponujących 74 miejscami. W ciągu roku przebywało w nich 102 dzieci.

Umieszczenie dziecka w pogotowiu rodzinnym powodowane było głównie: pozostawianiem przez matkę noworodka w szpitalu bez opieki, zaistnieniem sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu dziecka wymagających natychmiastowej interwencji oraz wnioskiem rodzica o umieszczenie dziecka.

Wysokość środków wydatkowanych w 2007 r. na pomoc dzieciom umieszczonym w pogotowiu, zamknęła się w kwocie 706 962,10 zł.

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, w odniesieniu do pogotowi rodzinnych, obejmowały w szczególności:

- umieszczenie 48 dzieci w pogotowiu rodzinnym,
- przeprowadzanie 175 wywiadów środowiskowych w pogotowiu rodzinnym i wśród rodziców biologicznych dzieci przebywających w pogotowiu, w celu przyznania pomocy, oceny sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka, ustalenia odpłatności oraz rozeznania sytuacji materialnej i rodzinnej rodziców biologicznych na potrzeby sądu rodzinnego,
- wydanie 128 decyzji dotyczących: pomocy pieniężnej z tytułu częściowego pokrycia kosztów utrzymania dzieci przebywających w pogotowiu rodzinnym (82 decyzji) i wydanie decyzji o wysokości odpłatności rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pogotowiu rodzinnym (46 decyzji),
- stałe kontakty z instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem spraw dzieci i przygotowywanie dokumentacji obrazującej sytuację dziecka, głównie na potrzeby sądu, współpracę z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi obejmującą: sprawy związane z pogotowiami rodzinnymi, dziećmi umieszczonymi w pogotowiu rodzinnym i ich rodzicami biologicznymi,
- spotkania zespołów konsultacyjnych złożonych z pracowników MOPS oraz innych instytucji zaangażowanych w proces pomocy dzieciom przebywającym w pogotowiu rodzinnym – 189 spotkań,
- prowadzenie grupy wsparcia – spotkania mające na celu wsparcie pracy pogotowiu rodzinnym – w 2007 r. odbyło się 17 takich spotkań,
- monitoring sytuacji dzieci po powrocie do rodziny biologicznej, w roku 2007 przeprowadzono 11 wizyt w 11 rodzinach biologicznych,
- ocenę pracy i kompetencji pogotowiu rodzinnym wraz z ośrodkami adopcyjno-opiekuńczymi w celu indywidualnego wsparcia pogotowiu rodzinnym i podniesienia ich kompetencji.

W 2007 roku funkcjonowało także 5 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych (dla dzieci z problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji), zapewniały opiekę 6 dzieciom. Wysokość środków wydatkowanych w 2007 r. na pomoc dzieciom umieszczonym w rodzinach specjalistycznych, zamknęła się w kwocie 59 337,90 zł.

3.11 Działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym – usamodzielnienie wychowanków rodzin zastępczych i placówek oraz kontynuowanie nauki

Zadania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną obejmują m.in. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i na kontynuowanie nauki oraz pomoc w integracji ze środowiskiem osobom opuszczającym rodziny zastępcze, niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.

W 2007 r. udzielono pomocy związanej z usamodzielnieniem 528 wychowankom rodzin zastępczych i placówek.

Tabela: Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek

Lp.	Miejsce pobytu wychowanka przed usamodzielnieniem	Liczba wychowanków objętych pomocą na usamodzielnienie w 2006 r.
1.	Rodziny zastępcze	321
2.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	149
3.	Młodzieżowe ośrodki wychowawcze	39
4.	Zakłady poprawcze	19

Wychowankowie zostali objęci pomocą mającą na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez następujące działania:

- uczestnictwo pracowników socjalnych w przygotowaniu 131 Indywidualnych Programów Usamodzielnienia,
- pełnienie przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej 32 funkcji opiekuna usamodzielnienia,
- wsparcie w staraniach o uzyskanie lokalu mieszkalnego, w wyborze szkoły, aktywizacja zawodowa,
- uczestnictwo pracowników socjalnych w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej (współpracę podjęto z 26 placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, z 16 młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi oraz 7 zakładami poprawczymi),
- podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym z Fundacją Robinson Cruzo, objęcie 15 osób usamodzielnianych programem „Wehikuł Usamodzielnienia”, który jest jedną z form wsparcia w usamodzielnieniu młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym; uczestnik projektu zawiera z Fundacją umowę, której istotą jest zasada wzajemności działania; Fundacja udziela wychowankowi pomocy, jeżeli ten wykaże się aktywnością dla innych (społeczności lokalnej, potrzebujących).
- udzielanie pomocy pieniężnej, w tym:
  - a. na kontynuowanie nauki w łącznej wysokości: 1 926 285,20 zł,
  - b. na usamodzielnienie w łącznej wysokości: 190 647,52 zł,
  - c. na zagospodarowanie w formie rzeczowej w łącznej wysokości: 584 310,33 zł.

Całkowity koszt pomocy na rzecz usamodzielniających się wychowanków wyniósł 2 701 243,05 zł.

3.12 Wydatki z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów

W związku z art. 86 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej powiaty mają obowiązek ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. W okresie sprawozdawczym realizowano 180 porozumień, w tym 76 porozumień zawartych w roku 2007, z czego w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. zwarto łącznie 51 porozumień dotyczących dzieci, które przed umieszczeniem w formach opieki zastępczej zamieszkiwały poza terenem Gminy Miejskiej Kraków, w tym:

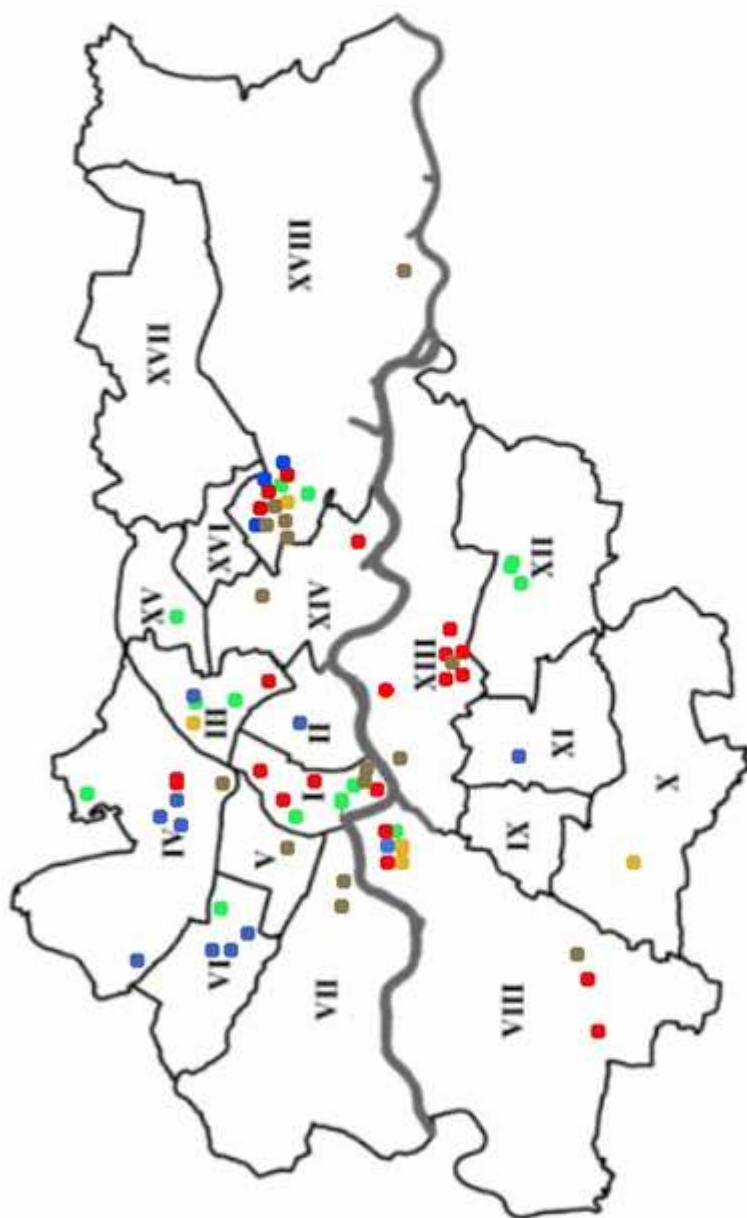
- 17 porozumień dotyczących 18 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Miejskiej Kraków – 1 porozumienie dotyczyło dziecka umieszczonego w zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego,
- 34 porozumienia dotyczące 108 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie Gminy Miejskiej Kraków.

W okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2007 r. zawarto ponadto łącznie 25 porozumień dotyczących dzieci, które przed umieszczeniem w formach opieki zastępczej zamieszkiwały na terenie Gminy Miejskiej Kraków, w tym:

- 21 porozumień dotyczących 24 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych poza terenem Gminy, z czego 5 porozumień dotyczyło 8 dzieci umieszczonych w zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego,
- 4 porozumienia dotyczące 4 dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem Gminy.

Na podstawie powyższych porozumień oraz umów zawartych w latach 2004. – 2006 powiaty były zobowiązane w roku 2007 do zwrotu środków finansowych w wysokości 4 122 724,21 zł.

- Domy Pomocy Społecznej: 19 placówek dla 2116 osób
- Mieszkania chronione: 5 placówek dla 23 osób
- Środowiskowe Domy Samopomocy: 15 placówek (12 domów i 3 filie) dla 356 osób
- Ośrodki Wsparcia Dla Osób Starszych: 13 placówek dla 640 osób
- Warsztaty Terapii Zajęciowej: 14 placówek dla 477 osób

3.13 Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych w ramach pomocy specjalistycznej

Podstawowym założeniem jest umożliwienie jak najpełniejszego i najdłuższego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku rodzinnym, sąsiedzkim, w miejscu zamieszkania. W takim ujęciu instytucjonalne, szczególnie całodobowe formy opieki są ostatnią formą pomocy, która powinna być stosowana tylko w przypadku niemożności rozwiązywania problemów innymi sposobami.

3.14 Dzielne Ośrodki Wsparcia

Dzięki tej formie pomocy osoby starsze, niepełnosprawne i osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą zaspokoić bardzo ważną potrzebę kontaktu i integracji społecznej, bez ostatecznego zerwania więzi z rodziną i środowiskiem lokalnym. Otrzymują jednocześnie wsparcie specjalistów, przede wszystkim rehabilitację społeczną i usprawniającą, zajęcia kulturalno – oświatowe, psychoterapię oraz posiłki (*ośrodki wsparcia zaznaczone na mapce str. 33*).

3.14.1 Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie w 2007 roku sprawował nadzór nad jednym ośrodkiem wsparcia dla osób starszych, będącym miejską jednostką organizacyjną oraz udzielając dotacji zlecał organizacjom pozarządowym prowadzenie 2 niepublicznych ośrodków wsparcia dla osób starszych.

W 2007 roku Miejski Dzienny Dom Pomocy Społecznej, będący jednostką budżetową, dysponował siecią placówek wykazanych w tabeli poniżej.

Tabela: Placówki wchodzące w skład Miejskiego Dziennego Domu Pomocy Społecznej

<i>Adres placówki</i>	<i>Dzielnice Krakowa</i>
Dom Nr 1 - ul. Sas-Zubrzyckiego 10	Dzielnica XI
Dom Nr 2 - ul. Gurgacza 5	Dzielnica II
<i>Klub Seniora - ul. Krowoderskich Zuchów 6</i>	<i>Dzielnica IV</i>
<i>Klub Seniora - ul. Balicka 289</i>	<i>Dzielnica IV</i>
Dom Nr 3 - ul. Korczaka 4	Dzielnica IV
<i>Klub Seniora- ul. G. Zapolskiej 15</i>	<i>Dzielnica VI</i>
Dom Nr 4 - ul. Sudolska 7	Dzielnica III
<i>Klub Seniora - ul. Bandtkiego 19</i>	<i>Dzielnica VI</i>
Dom Nr 5 - ul. Nad Sudołem 32	Dzielnica IV
<i>Klub Seniora ul. Focha 39</i>	<i>Dzielnica VI</i>
Dom Nr 6 – Centrum Kultury i Rekreacji Seniorów, os. Szkolne 20	Dzielnica XVIII

Ponadto przez cały rok dotowano 2 ośrodki wsparcia prowadzone przez organizacje pozarządowe: Ośrodek Wsparcia dla Osób Starszych na os. Górali 23-24 i os. Hutniczym 5 przeznaczony dla 70 osób, prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Socjalnej „Gaudium et Spes” oraz Ośrodek Wsparcia dla Osób Starszych przy ul. Komandosów 18, przeznaczony dla 30 osób, prowadzony przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Ze świadczeń ośrodków wsparcia dla osób starszych w roku 2007 średnio miesięcznie korzystało ponad 1 200 osób.

3.14.2 Środowiskowe domy samopomocy

W 2007 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie sprawował nadzór nad 1 środowiskowym domem samopomocy będącym miejską jednostką organizacyjną zapewniającym 54 miejsca oraz udzielając dotacji zlecił organizacjom pozarządowym

prowadzenie 11 środowiskowych domów samopomocy zapewniających 312 miejsc (*zaznaczone na mapce str. 33*). Wśród środowiskowych domów samopomocy, 3 dysponują miejscami dla 102 osób chorujących psychicznie, a 9 dysponuje miejscami dla 254 osób z innymi rodzajami zaburzeń psychicznych.

Środowiskowe domy samopomocy to ośrodki wsparcia dla osób chorych psychicznie, z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, a także chorobą Alzheimera. Pomoc świadczona w tych ośrodkach ma na celu utrzymanie osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałanie instytucjonalizacji, tj. umieszczeniu osoby z zaburzeniami psychicznymi w placówce całodobowej opieki.

W 2007 roku wydano łącznie 774 decyzje administracyjne dotyczące świadczenia pomocy udzielanej w środowiskowych domach samopomocy. Na bieżącą działalność środowiskowych domów samopomocy wydatковано 3 435 589,68 zł, w tym 500 119,68 zł to wydatki jednostki publicznej. Zgodnie z przyjętą strategią rozwoju pomocy środowiskowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi planowane było uruchomienie w IV kwartale 2007 r. nowego Środowiskowego Domu Samopomocy przeznaczonego dla osób dotkniętych chorobą Alzheimera. Na ogłoszony konkurs wpłynęła jedna oferta, która jednak nie spełniła wymogów formalnych, w związku z czym konkurs nie został rozstrzygnięty. Wobec powyższego uruchomienie nowego ośrodka wsparcia zostało przesunięte na rok 2008.

3.15 Punkt obsługi osób niesłyszących

Punkt obsługi osób niesłyszących funkcjonuje w strukturze MOPS od października 2003 roku. Jego siedziba mieści się na terenie Filii nr 1 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie przy ul. Rzeźniczej 2. Podstawowym celem działalności punktu jest likwidacja barier w komunikowaniu się, kompleksowa i fachowa obsługa osób głuchych i niedosłyszących oraz współpraca z Polskim Związkiem Głuchych. Pracownik socjalny posiadający umiejętność porozumiewania się w języku migowym przeprowadza wywiady środowiskowe u osób z uszkodzonym słuchem, kompletuje dokumenty niezbędne do udzielenia pomocy finansowej. Stale pomocą objętych jest 7 rodzin niesłyszących. W 2007 roku Punktu obsługi osób niesłyszących udzielił wsparcia około 350 osobom.

3.15.1 Mieszkania chronione

Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi (*zaznaczone na mapce str. 33*) mają na celu udzielanie osobom w nich zamieszkującym wsparcia w zakresie poprawy kontaktów społecznych, przywrócenie możliwości pełnienia satysfakcjonujących ról społecznych, zapewnienie bezpiecznego, całodobowego zakwaterowania. Wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków połączone z treningiem umiejętności społecznych może pozwolić osobom przebywającym w mieszkaniu chronionym na częściowe lub całkowite usamodzielnienie się. Mieszkania chronione są uzupełnieniem form wsparcia skierowanych do osób z zaburzeniami psychicznymi, zapobiegają także utrwalaniu zależności podopiecznych od instytucji pomocowych. W Krakowie funkcjonuje obecnie 5 mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przebywają w nich równocześnie 23 osoby. Koszt realizacji zadania w 2007 roku wyniósł 145 950 zł.

3.16 Domy Pomocy Społecznej

W sytuacji, gdy osoba wymaga całodobowej opieki, a nie jest możliwe jej zapewnienie w środowisku, jedyną możliwą formą pomocy jest umieszczenie jej w domu pomocy społecznej (*zaznaczone na mapce str.33*). Placówki zapewniają całodobową opiekę

oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu. W roku 2007 w domach pomocy społecznej znalazło opiekę łącznie 2 408 osób.

W roku 2007 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie sprawował nadzór nad 15 domami pomocy społecznej funkcjonującymi jako miejskie jednostki oraz 4 domami pomocy społecznej prowadzonymi przez organizacje pozarządowe.

Tabela: Domy pomocy społecznej wg typów funkcjonujące w 2007 r. na terenie Gminy Miejskiej Kraków

Typ placówki	Rok 2007 (stan na 31 grudnia)			
	miejskie jednostki organizacyjne		prowadzone przez organizacje pozarządowe	
	Liczba placówek	Liczba miejsc w DPS	Liczba placówek	Liczba miejsc w DPS
Dla osób w podeszłym wieku	2	180	1	67
Dla osób przewlekle somatycznie chorych	4	825	2	95
Dla osób przewlekle psychicznie chorych	5	632	-	-
Dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	2	127	-	-
Dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	2	176	1	20
Ogółem:	15	1940	4	182

W 2007 r. do MOPS wpłynęło 595 wniosków osób starających się o umieszczenie w domu pomocy społecznej, w DPS-ach umieszczono 398 osób. Wydano 2 512 decyzji administracyjnych i postanowień w sprawach klientów. Zawarto 58 umów z osobami zobowiązanymi do ponoszenia opłaty za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, na łączną kwotę 24 344,94 zł.

W roku 2007 zwiększono liczbę miejsc, o 5 w Domu Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie przy ul. Ułanów 25, prowadzonym przez organizację pozarządową. Obecnie placówka obejmuje całodobową opieką 20 osób.

Na bieżącą działalność domów pomocy społecznej w roku 2007 wydatkowano 63 418 354 zł., w tym 59 214 694 zł to wydatki miejskich jednostek organizacyjnych.

W 2007 roku rozpoczęto realizację programu zmian w systemie domów pomocy społecznej przy ul. Łanowej w Krakowie, który ma na celu:

1. racjonalizację wydatków związanych z zarządzaniem jednostkami;
2. zaspokojenie zwiększonego zapotrzebowania na miejsca dla osób przewlekle somatycznie chorych;
3. dostosowanie typów jednostek do zapisów znowelizowanej ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:
  - a) uregulowanie kwestii wspólnego zamieszkiwania osób przewlekle somatycznie chorych i dzieci oraz młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, poprzez rozdzielenie wskazanych dwóch typów;
  - b) utworzenie jednostki koedukacyjnej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, poprzez połączenie dwóch istniejących domów dla dzieci i młodzieży;
4. uporządkowanie wykorzystania istniejącej infrastruktury budowlanej.

Planowane zmiany mają doprowadzić do utworzenia trzech jednostek, których przeznaczenie dostosowane będzie do zapisów znowelizowanej ustawy o pomocy społecznej. Mieszkańcy o danym typie schorzeń umiejscowieni będą w odrębnych budynkach, w celu zwiększenia efektywności zarządzania i świadczonych usług.

W ramach realizacji I etapu programu, z dniem 31 grudnia 2007 r. zlikwidowano jednostkę budżetową – Dom Pomocy Społecznej im. Antoniego Żychowskiego w Krakowie,

ul. Łanowa 43a. Zadania likwidowanej placówki przejął:

- Dom Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Łanowa 39, w zakresie opieki na osobami przewlekle somatycznie chorymi;
- Dom Pomocy Społecznej w Krakowie ul. Łanowa 41b, w zakresie opieki nad dziećmi i młodzieżą niepełnosprawnymi intelektualnie.

W 2007 r. planowane było uruchomienie pierwszego w Krakowie Rodzinnego Domu Pomocy Społecznej. Ogłoszony konkurs mający na celu wyłonienie podmiotu realizującego przedmiotowe zadanie nie został jednakże rozstrzygnięty (do konkursu nie przystąpił ani jeden oferent).

3.17 Pomoc na rzecz osób bezdomnych

3.17.1 Zapewnienie schronienia

Realizacja zadania odbywa się poprzez zlecenie prowadzenia 2 placówek czasowego zakwaterowania, mieszkania chronionego i zakup miejsc całodobowego schronienia dla osób bezdomnych.

1. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet przy ul. Sołtysowskiej 13 c.

Schronisko i Przytulisko dla Bezdomnych Kobiet w Krakowie przy ul. Sołtysowskiej 13c prowadzone jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Schronisko zapewnia całodobowe schronienie dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi powyżej 10 roku życia. Zgodnie z zawartą umową placówka zapewnia 53 miejsca noclegowe oraz 6 miejsc interwencyjnych dla osób trafiających do placówki na jedną noc.

Schronisko oferuje pomoc psychologiczną, prawną, pedagogiczną oraz pomoc pracownika socjalnego i pielęgniarstwa. Praca z klientami skoncentrowana jest na integracji społecznej i dążeniu do samodzielnego funkcjonowania poza schroniskiem i instytucjami pomocowymi. W roku 2007 w Schronisku realizowano również programy tematyczne.

W 2007 roku w placówce przebywało 65 kobiet i 37 dzieci. Usamodzieliły się 23 kobiety wraz z 9 dziećmi.

2. Dom Matki i Dziecka przy ul. Żywieckiej 16.

Dom Matki i Dziecka w Krakowie prowadzony jest przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Placówka realizuje pomoc w formie całodobowego schronienia i zapewnienia wsparcia dla matek z dziećmi do lat 10 oraz kobiet w ciąży. Zgodnie z umową placówka zapewnia schronienie dla 45 matek z dziećmi.

Pomoc skierowana jest zarówno do kobiet bezdomnych jak i czasowo pozbawionych schronienia z przyczyn losowych. Placówka oferuje pomoc psychologiczną, prawną, pedagogiczną oraz pomoc pracownika socjalnego i pielęgniarstwa.

Głównym celem działalności placówki jest motywowanie mieszkanek do działań w kierunku uregulowania swojej sytuacji prawnej, poszukiwania pracy i mieszkania. Dużą uwagę poświęca się kształtowaniu właściwych postaw i pozytywnych relacji matek z dziećmi.

W 2007 roku wprowadzono zajęcia z zakresu prowadzenia gospodarstwa domowego, uczestniczyły w nich wszystkie pensjonariuszki.

W roku 2007 zapewniono schronienie 34 matkom i 44 ich dzieciom. Usamodzieliło się 12 kobiet wraz z 13 dziećmi podnajmując lokal mieszkalny lub powracając do środowiska rodzinnego.

3. *Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie przy ul. Makuszyńskiego 19.*

Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn jest prowadzona przez Małopolski Zarząd Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża. Placówka zapewnia schronienie bezdomnym i pozbawionym schronienia mężczyznom od 18 roku życia. Zgodnie z umową placówka zapewnia od października do marca 216 miejsc noclegowych, od kwietnia do maja 156 miejsc, od czerwca do września 132 miejsca, w tym 30 miejsc całodobowych dla osób, wobec których świadczone są usługi opiekuńcze (opieka higieniczna, dostarczanie podstawowych posiłków, wykonanie opatrunków, pielęgnacja).

Miejska Noclegownia dla Bezdomnych Mężczyzn oferuje pomoc psychologiczną, terapeutyczną, prawną oraz pomoc w formie pracy socjalnej. W 2007 roku w placówce odbywały się też zajęcia grup wsparcia i samopomocowych.

W roku 2007 z pomocy w formie czasowego schronienia w Miejskiej Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Makuszyńskiego 19 skorzystało 416 osób, usamodzielnili się 53 osoby, zabezpieczono łącznie 47 960 noclegów.

4. *Mieszkanie Chronione dla Bezdomnych Mężczyzn w Krakowie*

Mieszkanie Chronione dla Bezdomnych Mężczyzn, na zlecenie MOPS prowadzone jest od października 2007 r. przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. W listopadzie 2007 r. w mieszkaniu zamieszkało ośmiu bezdomnym mężczyznom.

Celem funkcjonowania mieszkania chronionego jest pomoc osobom w nim przebywającym w wykształceniu umiejętności samodzielnego życia. Mieszkanie chronione zapewnia też warunki integracji ze społecznością lokalną. Z każdym mieszkańcem zawierana jest umowa w sprawie zasad pobytu w mieszkaniu chronionym, a także opracowywany jest indywidualny program wychodzenia z bezdomności.

Osobą wspierającą funkcjonowanie osób przebywających w mieszkaniu jest pracownik socjalny.

Na realizację zadania w 2007 r. przeznaczono dotację w kwocie 36 500 zł, z czego 25 000 zł przeznaczono na wyposażenie mieszkania chronionego.

3.17.2 Świadczenia materialne na rzecz bezdomnych

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, w celu rozeznania sytuacji osobistej i bytowej bezdomnych klientów przeprowadzili 2 036 wywiadów środowiskowych. Wydano 5 758 decyzji administracyjnych. Świadczeniami finansowymi objęto łącznie 1 025 osób bezdomnych, zaś pracą socjalną 1 323 gospodarstwa domowe prowadzone przez osoby bezdomne.

Bezdomni korzystają z różnego typu pomocy materialnej i usługowej, analogicznej do pomocy świadczonej pozostałym mieszkańcom Krakowa.

Podobnie jak w przypadku pomocy finansowej realizowanej w środowisku zamieszkania klientów MOPS, w 2007 r. głównym instrumentem wsparcia osób bezdomnych był, z uwagi na skalę jego realizacji, Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. *Szczegóły w rozdziale 2. Pomoc środowiskowa 2.5 Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*

W ramach programu pomoc otrzymały 762 osoby bezdomne, na łączną kwotę 287 908 zł, przy czym średnia wartość pomocy na osobę (rocznie) wyniosła 377,83 zł.

Jednocześnie w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb osób bezdomnych starających się o udzielenie pomocy społecznej w 2007 r. MOPS realizował również poniżej wymienione świadczenia:

1. W ramach zadań własnych gminy szczególnie:

- zasiłki okresowe (w części obligatoryjnej dotowane z budżetu państwa i w części dodatkowej finansowane przez gminę) dla 543 osób na łączną kwotę 401 349,17 zł, przy czym średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 739,13 zł rocznie,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup odzieży, dla 175 osób, na łączną kwotę 15 820 zł, przy czym średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 90,40 zł rocznie,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup węgla, dla 45 osób, na łączną kwotę 12 880 zł, przy czym średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 286,22 zł rocznie,
- zasiłki celowe z przeznaczeniem na zakup leków, dla 129 osób, na łączną kwotę 10 895,17 zł, przy czym średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 84,46 zł rocznie.

2. W ramach zadań zleconych gminie:

- zasiłki stałe dla 259 osób, na łączną kwotę 938 736,53 zł, przy czym średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 3 624,47 zł rocznie,
- składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 254 osób, na łączną kwotę 84 173,07 zł, przy czym średnia wartość pomocy na osobę wyniosła 331,39 zł rocznie.

3.17.3 Wsparcie bezdomnych w ramach Projektu pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”, w ramach Działania 1.5 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006

Projekt jest dofinansowany przez Europejski Fundusz Społeczny. Działania podejmowane w ramach projektu polegają na świadczeniu pracy socjalnej w przestrzeni publicznej. Oddziaływania projektu kierowane są do między innymi do bezdomnych przebywających na terenie Krakowa.

W roku 2007 w ramach świadczenia pracy socjalnej streetworkerzy przeprowadzili 196 dyżurów w terenie i 405 konsultacji w siedzibie punktu, w ich wyniku nawiązano skuteczny kontakt z 399 osobami bezdomnymi. W ramach projektu 241 bezdomnych beneficjentów objęto działaniami o charakterze długoterminowym.

Streetworkerzy pracujący w środowisku osób bezdomnych przeprowadzili, we współpracy ze Strażą Miejską, Pogotowiem Ratunkowym, Policją, Izbą Wyrzeźwień, Prezesami Spółdzielni Mieszkaniowych i Prezesami Działek jak również społecznością lokalną 63 interwencje m.in. względem osób, których stan zdrowia wymagał pomocy medycznej.

W szczególnych przypadkach sporządzone zostały plany pomocy w formie uproszczonego kontraktu spisywanego w celu sformułowania celów działań podejmowanych przez beneficjenta i streetworkera. Pracownicy sporządzili z bezdomnymi beneficjentami 44 plany pomocy.

W celu wspierania beneficjentów podczas załatwiania istotnych dla nich spraw, podejmowano działania o charakterze towarzyszenia. Osobom bezdomnym towarzyszono podczas załatwiania spraw urzędowych m.in. podczas kontaktów z Działem Pomocy Bezdomnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, Klubem Integracji Społecznej MOPS, Urzędem Miasta Krakowa (Wydział Świadczeń Socjalnych, Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Referat Ewidencji Ludności i Dowodów Osobistych), Komisariatami Policji. Pracownicy Zespołu w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia beneficjentów, podejmowali działania o charakterze towarzyszenia względem osób bezdomnych także podczas kontaktów z poradniami zdrowia, szpitalami, pogotowiem ratunkowym. Ponadto towarzyszono osobom bezdomnym podczas kontaktów z instytucjami zapewniającymi pomoc w formie schronienia (noclegownie). Wiele osób objęto działaniami zmierzającymi do wzbudzenia motywacji do leczenia uzależnienia od alkoholu oraz poprawy sytuacji życiowej.

W ramach pracy socjalnej w uzasadnionych przypadkach, świadczone również pomoc w postaci wydawania żywności, środków higienicznych oraz biletów jednorazowych komunikacji miejskiej, które były wykorzystywane podczas załatwiania spraw beneficjentów.

Streetworkerzy teamu pracujący z osobami bezdomnymi zorganizowali szkolenia dla funkcjonariuszy straży miejskiej i kuratorów. Z uwagi na problem uzależnienia od alkoholu dominujący w grupie osób bezdomnych, podjęto współpracę z Poradnią Alko MED w ramach konsultacji organizowanych dla poszczególnych beneficjentów. Współorganizowano również „Akcję Zima”.

3.17.4 „Akcja Zima” – interwencje w miejscach pobytu osób bezdomnych w okresie zimowym

W okresie od stycznia do marca i od listopada do grudnia 2007 roku, z inicjatywy MOPS prowadzona była akcja prewencyjna w środowisku osób bezdomnych przebywających i nocujących w pomieszczeniach niemieszkalnych. Zadanie to realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejską Miasta Krakowa, Komendę Miejską Policji oraz Straż Ochrony Kolei.

Celem akcji było dotarcie do osób bezdomnych, które ze względu na miejsce pobytu zagrożone są wystąpieniem nadmiernego wychłodzenia organizmu i zapobiegania sytuacjom utraty zdrowia i życia przez osoby bezdomne. Uczestnikami interwencji było sześciu pracowników Działu Pomocy Bezdomnym. W trakcie interwencji rozdawano i pozostawiono w miejscach pobytu osób bezdomnych ulotki informacyjne o formach pomocy oferowanych przez MOPS i organizacje pozarządowe. Pracownicy proponowali przewiezienie do zabezpieczonych wcześniej miejsc noclegowych w placówkach pobytu czasowego lub proponowali objęcie wsparciem adekwatnym do zastanej sytuacji.

W ramach „Akcji Zima” w 2007 roku przeprowadzono 22 interwencje w środowiskach osób bezdomnych, podczas których nawiązano kontakt z 267 osobami bezdomnymi.

3.17.5 Socjodemograficzne badania populacji osób bezdomnych w Krakowie „Portret zbiorowości ludzi bezdomnych”

Badanie populacji osób bezdomnych na terenie Gminy Miejskiej Kraków było realizowane we współpracy z Pomorskim Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności. Forum przygotowało powyższe badanie od strony metodologicznej, natomiast za ich organizację na terenie Krakowa odpowiedzialny był Dział Pomocy Bezdomnym MOPS w Krakowie.

Badanie przeprowadzano 7 grudnia 2007 r. od wczesnych godzin porannych oraz w godzinach nocnych. Badaniem objęto zarówno bezdomnych przebywających w placówkach (szpitale, placówki penitencjarne, izba wytrzeźwień, placówki oferujące całodobowe schronienie osobom bezdomnym), jak również osoby pozostające poza instytucjami i przebywające w chwili przeprowadzania badań w miejscach niemieszkalnych (klatki schodowe, kanały ciepłownicze, bocznicie kolejowe itp.) W przeprowadzenie badań zaangażowanych było 16 pracowników MOPS, 36 wolontariuszy, 10 funkcjonariuszy Straży Miejskiej, po 1 funkcjonariuszu Policji i Służby Ochrony Kolei, pracownik Aresztu Śledczego oraz pracownicy merytoryczni placówek i szpitali gdzie przeprowadzano badania.

W trakcie badań zgromadzono 618 ankiet, w 129 przypadkach przeprowadzenie ankiety nie było możliwe z powodu odmowy lub stanu w jakim znajdowała się osoba bezdomna.

3.17.6 GWAB - Grupa Wsparcia dla Osób Wychodzących z Bezdomności

Grupa, prowadzona jest przez pracownika socjalnego MOPS oraz brata ze Zgromadzenia Braci Albertynów, w pomieszczeniach Przytuliska Św. Brata Alberta w Krakowie przy ul. Kościuszki 23, służy wsparciu osób szukających rozwiązań swoich konkretnych problemów życiowych związanych z bezdomnością. W 2007 roku grupę tworzyło 27 osób, z tego usamodzielniało się 5 osób.

3.17.7 Organizacja wieczery wigilijnej dla osób bezdomnych

MOPS kolejny rok był współorganizatorem wieczery wigilijnej dla bezdomnych w kruzgankach Kościoła Bazyliki Ojców Franciszkanów. W wieczery wigilijnej uczestniczyło 800 osób bezdomnych i samotnych, dla których przygotowano posiłek i paczki żywnościowe. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie dofinansował realizację zadania kwotą 15 000 zł.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2007

Rozdział:
Rehabilitacja zawodowa i społeczna
osób niepełnosprawnych

4 Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. nr 123 poz. 776 z późn. zm.). Środki na realizację zadań przekazywane są samorządom przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ich wysokość określana jest za pomocą algorytmu. W 2007 roku Gmina Miejska Kraków na realizację zadań dysponowała kwotą 17 760 456 zł.

4.1 Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji społecznej

4.1.1 Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej (*zaznaczone na mapce str. 33*) są wyodrębnionymi organizacyjnie i finansowo placówkami, stwarzającymi osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy, możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Powyższe cele osiągnięte są poprzez przygotowywanie osób niepełnosprawnych do życia w środowisku społecznym, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej, naukę wykonywania czynności koniecznych do codziennego funkcjonowania, w szczególności w zakresie pełnienia ról społecznych, w tym zawodowych.

Na terenie Krakowa w 2007 r. działało 13 Warsztatów Terapii Zajęciowej zapewniających 477 miejsc dla osób niepełnosprawnych. Ilość miejsc została, w stosunku do roku 2006 zwiększona o 8. Dofinansowanie ze środków PFRON ustalone zostało na poziomie 469 osób i wyniosło 6 241 989 zł, stanowiąc 95% ogólnych kosztów.

Na realizację przedsięwzięcia, związanego ze zwiększeniem liczby finansowanych miejsc poniesiono koszty w kwocie 69 716 zł, tj. w wysokości nie większej niż 95% ogólnych wydatków (w tym wydatki na adaptację obiektów, dodatkowe wyposażenie oraz koszty działalności).

W roku sprawozdawczym w związku z obowiązkiem współfinansowania kosztów rehabilitacji uczestników Warsztatów, Miasto Kraków ze środków własnych dofinansowało uczestnictwo 469 osób niepełnosprawnych, będących mieszkańcami Gminy Miejskiej Kraków w krakowskich placówkach w łącznej kwocie 329 270 zł, jak również uczestnictwo 9 niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa w Warsztacie działającym w Powiecie Ziemięskim Krakowskim na kwotę 6 151,05 zł.

Łączne wydatki poniesione w związku z finansowaniem kosztów działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Gminie Miejskiej Kraków w roku 2007 wyniosły 6 640 975 zł.

Tabela: Warsztaty Terapii Zajęciowej

	2007
Liczba warsztatów	13
Liczba uczestników	477

Spośród uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej działających na terenie Gminy Miejskiej Kraków 111 opuściło Warsztaty w związku z pomyślnymi wynikami rehabilitacji zawodowej i społecznej i podjęciem pracy zawodowej na otwartym bądź chronionym rynku pracy.

4.1.2 Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2007 roku do MOPS wpłynęło 4 696 wniosków osób niepełnosprawnych o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla tych osób oraz ich opiekunów (łącznie dla 5 851 osób). Pozytywnie rozpatrzono i przyznano dofinansowania 4 926 osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom (liczba ta uwzględnia 558 rezygnacji z przyznanego dofinansowania uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym osoby niepełnosprawnej). Z dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych skorzystało 3 780 osób niepełnosprawnych i 1 116 ich opiekunów. Suma wypłaconych dofinansowań opieka na kwotę 2 804 160 zł.

Tabela: Dofinansowania przydzielone osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

Lp.	Wskaźnik	2007
1	Liczba osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowanie (osoba niepełnosprawna + opiekun)	5 851, w tym 1 155 opiekunów
2	Liczba osób, które otrzymały pomoc (osoba niepełnosprawna + opiekun)	4 896, w tym 1 116 opiekunów
3	Łączna kwota wypłaconego dofinansowania (w zł)	2 804 160
4	Średnia wysokość udzielonej pomocy przypadająca na osobę (osoba niepełnosprawna, opiekun, w zł)	572,74

4.1.3 Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Celem realizacji zadań wspierających i promujących twórczość osób niepełnosprawnych oraz doskonalenie ich sił psychofizycznych poprzez organizowanie zajęć rekreacyjnych, zawodów i imprez sportowych, jest integracja społeczna ze społecznością oraz podniesienie świadomości pełnosprawnych mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków w zakresie problemów i potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Realizacja powyższego zadania odbywa się poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób. W 2007 roku w przedsięwzięciach kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych łącznie wzięło udział 9 613 niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa, a także osoby im towarzyszące lub opiekunowie.

W 2007 r. zawarto i zrealizowano 129 umów z organizacjami pozarządowymi. Łączny koszt udzielonych dofinansowań wyniósł 535 931 zł.

Tabela: Dofinansowanie udzielane organizacjom pozarządowym w ramach realizacji zadania: sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych

Lp.	Wskaźnik	2007
1	Liczba zawartych i zrealizowanych umów	120
2	Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w przedsięwzięciach	9 613
3	Łączny koszt udzielonego dofinansowania (w zł)	535 931
4	Średnia wartość udzielonego dofinansowania na osobę (w zł)	55,75

4.1.4 Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze obejmowało m.in. takie przedmioty jak wózki inwalidzkie, aparaty słuchowe, parapodia. Dofinansowanie zazwyczaj w całości pokrywało koszty poniesione przez osoby niepełnosprawne. Natomiast w przypadku dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego (m.in.: rowerów rehabilitacyjnych, piłek do ćwiczeń, łóżek rehabilitacyjnych), zarówno osoby indywidualne jak i instytucje otrzymywały zgodnie z przepisami kwoty dofinansowań stanowiące do 60% kosztów zakupu sprzętu. W 2007 r. pomoc wypłacono 2 993 osobom niepełnosprawnym, na łączną kwotę 4 100 112 zł, przy czym średnia wartość dofinansowania udzielonego indywidualnej osobie wyniosła 1 370 zł.

W zakresie dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny zawarto 4 umowy z instytucjami prowadzącymi działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych. Wydatki w tym zakresie wyniosły 43 574 zł.

Tabela: Przedmioty ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny (dotyczy wniosków indywidualnych osób niepełnosprawnych)

Lp.	Wskaźnik	2007
1	Liczba złożonych wniosków	3 130
2	Liczba osób, które otrzymały pomoc	2 993
3	Łączna kwota wypłaconego dofinansowania	4 100 112
4	Średnia wysokość udzielonej pomocy na osobę (w zł)	1 370

4.1.5 Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

W roku 2007 MOPS zawarł z osobami niepełnosprawnymi 1 308 umów w sprawie dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. Zrealizowano i wypłacono dofinansowanie 1 275 osobom, w zakresie:

1. likwidacji barier architektonicznych (m.in. przystosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych, zakup transporterów schodowych lub sufitowych) pomoc otrzymało 97 osób na łączną kwotę 1 170 989 zł; średni koszt dofinansowania wyniósł 12 072 zł,
2. likwidacji barier w komunikowaniu się (m.in. zakup radiomagnetofonów, komputerów, faksów) pomoc otrzymało 970 osób, na łączną kwotę 2 176 844 zł; średni koszt dofinansowania wyniósł 2 244 zł,
3. likwidacji barier technicznych (m.in. zakup glukometrów mówiących, testerów kolorów) pomoc otrzymało 208 osób, na łączną kwotę 200 431 zł, średni koszt dofinansowania wyniósł 964 zł.

Tabela: Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych latach

Lp.	Wskaźnik	2007
1	Liczba wniosków	2 438
2	Liczba osób, które otrzymały pomoc (pomoc przyznawano również osobom, których wnioski nie zostały zrealizowane we wcześniejszych latach)	1 275
3	Łączna kwota wypłaconego dofinansowania (w zł)	3 548 264
4	Średnia wysokość pomocy na osobę (w zł)	2 783

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2007**

**Rozdział:
Inne działania podejmowane przez
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej**

5 Inne działania podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

5.1 Udział w projektach finansowanych przez Unię Europejską

5.1.1 Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006, Działanie 1.5 – Projekt pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”

Projekt Dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu Społecznego opiewa na kwotę nieprzekraczającą 568 916 zł. W 2006 r. na realizację projektu wprowadzono do budżetu Miasta Krakowa kwotę 502 770,00 zł. Działania merytoryczne polegające na pracy socjalnej, kierowane do osób bezdomnych oraz młodzieży, opisane zostały odpowiednio w rozdziałach 2 *Pomoc środowiskowa*, 2.7 *Budowanie sieci oddziaływań metodą streetwork*, 2.7.1 *Wsparcie młodzieży gimnazjalnej oraz starszej w ramach Projektu pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”*, w ramach Działania 1.5 *Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006* oraz 3 *Pomoc specjalistyczna*, 3.17, *Pomoc na rzecz osób bezdomnych*, 3.17.3 *Wsparcie bezdomnych w ramach Projektu pn. „Streetwork – skuteczny kontakt z klientem”*, w ramach Działania 1.5 *Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 – 2006*.

Jednym z głównych założeń projektu było też wykorzystanie podejścia sieciowego, czyli doprowadzenie do budowy i podtrzymanie funkcjonowania sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi w obszarach funkcjonowania osób z grup beneficjentów ostatecznych. Organizowanie systemu pomocy opartego na podejściu sieciowym wymagało:

- zebrania informacji o elementach sieci, czyli instytucjach i organizacjach działających w obszarze pomocy oraz funkcjonowania osób z grup docelowych,
- przystąpienia do organizacji sieci współpracy mającej na celu skuteczną pomoc osobom z grup docelowych,
- nawiązania i kontynuowania współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze funkcjonowania osób z grup docelowych w ramach sieci współpracy.

W roku 2007 zorganizowano dwa robocze spotkania z organizacjami i instytucjami z obszaru funkcjonowania każdej z grup beneficjentów ostatecznych opisujące założenia projektu oraz trzy spotkania z organizacjami i instytucjami z obszaru funkcjonowania każdej z grup beneficjentów ostatecznych opisujące założenia projektu.

Od czerwca organizowano cykliczne kwartalne spotkania w ramach Sieci, na które zapraszano organizacje i instytucje działające w obszarze funkcjonowania grup docelowych. Zorganizowano trzy spotkania z instytucjami działającymi na rzecz młodzieży oraz trzy spotkania z organizacjami i instytucjami pracującymi z osobami bezdomnymi.

5.1.2 Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL

5.1.2.1 Krakowska Inicjatywa na rzecz Gospodarki Społecznej – Cogito

W ramach Inicjatywy Wspólnotowej UE, EQUAL MOPS wdrożył projekt pn. „Krakowska Inicjatywa na rzecz Gospodarki Społecznej – COGITO”, którego celem było wypracowanie i testowanie mechanizmu tworzenia przedsięwzięć w ramach tzw. „gospodarki społecznej”, jako metody integracji społeczno-zawodowej osób i grup podlegających wykluczeniu. W projekcie uczestniczyło 210 beneficjentów ostatecznych, z czego w 2006 roku pomocą objęto 181 osób, a w 2007 roku pomocą objęto kolejne 27 osób.

Dla osób tych przewidziano możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz doradztwa zawodowego. W trakcie trwania projektu w latach 2006 - 2007 w projekcie udzielono 1 663 porady, w tym:

- poradnictwo prawne, socjalne i mieszkaniowe – 507 porad (155 porad w 2006 roku oraz 352 porady w 2007 roku)
- poradnictwo psychologiczne, psychoedukacja, poradnictwo pedagogiczne – 719 porad (216 porad w 2006 roku oraz 503 porady w 2007 roku)
- doradztwo zawodowe w tym wytyczanie indywidualnych ścieżek rozwoju zawodowego – 437 porad (84 porady w 2006 roku oraz 353 porady w 2007 roku).

Utworzono 2 „laboratoria” mające na celu reintegrację społeczną i zawodową:

- 17 miejsc pracy na zasadach robót publicznych o charakterze konserwatorsko-remontowym, mających na celu reintegrację zawodową i społeczną; w trakcie trwania projektu w latach 2006-2007 w grupie konserwatorsko-remontowej pracowało 26 beneficjentów ostatecznych.
- 3 miejsca pracy, w MOPS dla beneficjentów ostatecznych, posiadające wykształcenie prawnicze i psychologiczne prowadzących w ramach Działu Poradnictwa poradnictwo specjalistyczne; w trakcie trwania projektu w latach 2006-2007 pracowało 5 beneficjentów ostatecznych.

Wszystkie osoby biorące udział w projekcie otrzymały odpowiedni rodzaj biletów MPK, aby mogły dojechać na zajęcia, do których zostały zakwalifikowane oraz do pracy.

W ramach projektu beneficjenci z grupy konserwatorsko-remontowej współdziałali przy realizacji prac remontowych w lokalach użytkowanych przez komórki organizacyjne Ośrodka mieszczących się w budynkach przy ul. Praskiej 52, ul. Jerzmanowskiego 37, na os. Szkolnym 34, os. Teatralnym 24, os. Słonecznym 15 oraz mieszkania dla rodziny zastępczej i budynku przy al. Modrzewiowej 25 użytkowanym przez placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

W latach 2006 – 2008 na realizację działań przewidzianych projektem Gmina Miejska Kraków otrzyma kwotę 1 212 517,33 zł.

5.1.3 Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich Nowa Huta – Nowa Szansa

Celem projektu jest próba tworzenia na terenie dzielnic Nowej Huty nowego systemu gospodarki społecznej z ofertą w zakresie usług i tworzenia nowych miejsc pracy. MOPS jest jednym z 11 partnerów przygotowujących i realizujących projekt. W latach 2006-2007, MOPS otrzymał 25 000 zł na realizację działań przewidzianych projektem. W ramach projektu MOPS był współodpowiedzialny za rekrutację beneficjentów ostatecznych do udziału w działaniach przewidzianych projektem. Łącznie do projektu zakwalifikowano 270 beneficjentów ostatecznych. W 2006 roku przeprowadzono rekrutację i zakwalifikowano do projektu 150 beneficjentów ostatecznych, a w 2007 roku 120 beneficjentów ostatecznych. W 2007 roku w kursach i szkoleniach uczestniczyły 4 osoby, z poradnictwa/doradztwa Centrum Przedsiębiorczości Społecznej skorzystało 16 osób, a 9 osób zatrudniono, w tym 2 osoby kontynuowały zatrudnienie od 2006 roku.

5.1.4 Edukacja dla Integracji – Partnerstwo na rzecz Uchodźców

Projekt „Edukacja dla Integracji – Partnerstwo na Rzecz Uchodźców” zajmuje się problemami związanymi z dyskryminacją i nierównościami na rynku pracy, dotyczącymi osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce. MOPS otrzymał na realizację zadań w projekcie 24 040 zł. Zadania te to przygotowanie treści ulotek o regulacjach i procedurach wpływających na możliwość wykorzystania uprawnień socjalnych z zakresu

świadczeń opieki zdrowotnej oraz o zatrudnieniu i instrumentach rynku pracy, mających zastosowanie do osób, które uzyskały status uchodźcy i cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany. Ponadto przygotowano wzór poradnika dla wolontariuszy bezpośrednio pracujących z uchodźcami oraz przeprowadzono szkolenia wolontariuszy.

W 2007 roku przeprowadzono drugie, ostatnie szkolenie wolontariuszy oraz ewaluację. W ramach przeprowadzonej ewaluacji sporządzono trzy raporty, dotyczące:

1. oceny podręcznika dla uchodźców oraz osób, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany w Polsce,
2. szkolenia wolontariuszy w ramach Projektu EDI,
3. oceny ulotek informacyjnych dla uchodźców oraz osób, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany w Polsce.

5.1.5 Realizacja programu stypendialnego dla studentów w ramach działania 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006, na rok akademicki 2006 – 2007.

W czasie realizacji programu przyjęto i zweryfikowano 711 wniosków o przyznanie stypendiów. Komisja do spraw stypendium wyrównania szans, powołana zarządzeniem nr 2182/2006 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 16 października 2006 roku, sporządziła listę przyznanych stypendiów (492) oraz listę rezerwową. Na tej podstawie przyznano stypendia dla 492 studentów w wysokości 3 500 zł dla każdej osoby.

Listy zostały przekazane do Starostwa Powiatu Krakowskiego, które było instytucją odpowiedzialną za podpisywanie umów ze studentami i wypłatę stypendiów.

W związku ze skargą na uchwałę nr CXIV/1176/06 Rady Miasta Krakowa z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie zasad przyznawania stypendiów w ramach projektu „Małopolski program stypendialny dla studentów, na rok akademicki 2006/2007”, dla studentów zamieszkałych na terenie Gminy Miejskiej Kraków Wojewódzki Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 25 kwietnia 2007 r. (sygn. akt III SA/Kr 118/07) stwierdził nieważność uchwały, podnosząc że brak jest podstawy prawnej, która mogłaby stanowić podstawę do wydania przez Radę Miasta Krakowa uchwały określającej zasady przyznawania stypendiów. Stanowisko to podtrzymał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 19 października 2007 r. (sygn. akt I OSK 1288/07), w którym oddalił skargę kasacyjną Prezydenta Miasta Krakowa.

W związku z wyrokiem WSA, w dniu 30 sierpnia 2007 r. skierowano do Marszałka Województwa Małopolskiego wystąpienie, w którym przedstawione zostały okoliczności sprawy oraz pogląd wyrażony przez Sąd, zgodnie z którym art. 11 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. nr 116, poz. 1206 z późn. zm.) stanowi podstawę prawną do ustalania zasad i trybu przyznawania pomocy materialnej dla studentów w drodze podjęcia odpowiedniej uchwały przez zarząd województwa lub wydania rozporządzenia przez właściwego ministra (art. 11 ust. 5 ustawy o NPR) i zwrócono się z prośbą o rozważenie przyjęcia przez Zarząd Województwa Małopolskiego uchwały wprowadzającej zmiany w warunkach realizacji przedmiotowego projektu, uwzględniające zasady wynikające z orzecznictwa sądów administracyjnych.

Ponadto z inicjatywy władz Krakowa podjęto działania zmierzające do doprowadzenia do uregulowania przedmiotowej kwestii na szczeblu ogólnopolskim przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Marszałek Województwa Małopolskiego pismem nr FS. III.0724-6/06 z dnia 3 października 2007 r. zwrócił się do Sekretarza Stanu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego z prośbą o zajęcie stanowiska i podjęcie właściwych działań przez Instytucję Zarządzającą zmierzających do uregulowania zaistniałej sytuacji.

Po uzyskaniu przez Marszałka Województwa Małopolskiego zgody Ministerstwa Rozwoju Regionalnego na wypłatę stypendiów. W dniu 15 listopada 2007 roku Starostwo Powiatowe przekazało na konta studentów zaległe raty stypendium, których wypłata została wstrzymana w dniu 21 czerwca 2007 roku przez Zarząd Powiatu .

5.2 Przygotowanie do aplikowania o środki strukturalne w ramach funduszy pomocowych UE dla jednostek systemu pomocy społecznej

W dniach 3-5 października oraz 16 listopada 2007 r. przeprowadzono z inicjatywy MOPS szkolenia w zakresie wdrażania Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na Lata 2007-2013 oraz Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na Lata 2007-2013, skierowane do jednostek systemu pomocy społecznej.

W wyniku przeprowadzonych przez pracowników Biura Funduszy Europejskich UMK zajęć przeszkolono 98 przedstawicieli jednostek systemu pomocy społecznej, w tym 19 przedstawicieli podmiotów niepublicznych realizujących zadania Gminy Miejskiej Kraków w zakresie pomocy społecznej.

Mając na uwadze szansę na rozwój, jaką niesie ze sobą wykorzystanie środków funduszy strukturalnych UE, zlecając do realizacji organizacjom pozarządowym zadania publiczne z zakresu pomocy społecznej MOPS zobowiązuje je do podejmowania starań o przyznanie możliwych do uzyskania na realizację przedmiotowego zadania dodatkowych środków finansowych właśnie ze środków Unii Europejskiej, w szczególności dostępnych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

5.3 Współpraca międzynarodowa w roku 2007

5.3.1 Współpraca z miastem Frankfurt nad Menem

W ramach współpracy z Miastem Frankfurt nad Menem, realizowanej na podstawie "Porozumienia pomiędzy Stołecznym Królewskim Miastem Kraków i Miastem Frankfurt nad Menem o współpracy w dziedzinie pomocy społecznej" z dnia 19 kwietnia 2001 r., w 2006 roku podjęto następujące inicjatywy:

- pobyt delegacji z Krakowa we Frankfurcie, którego celem było omówienie modelowego projektu dotyczącego pracy środowiskowej, rozszerzenie współpracy w ramach projektu „Kafka” oraz omówienie roli organizacji pozarządowych,
- wizyta delegacji z Frankfurtu w Krakowie, której głównym punktem była konferencja polsko-niemiecka pt. „Metody i techniki pracy socjalnej z rodziną we Frankfurcie nad Menem i w Krakowie” oraz omówienie modelowego projektu „Miasto Socjalne”,
- wizyta przedstawicieli Fundacji „Hertie” oraz studentów „Kafki”, podczas której doszło do wymiany spostrzeżeń i doświadczeń związanych z pobytem grupy stypendystów na stażach; w okresie od 28.08 – 12.10.2007 r. w ramach projektu „Kafka” na stażu w MOPS przebywała studentka z Niemiec.

5.3.2 Współpraca z miastem Lipsk

W ramach współpracy z miastem Lipsk prowadzonej na podstawie „Wspólnej Deklaracji dotyczącej kształtowania stosunków partnerskich pomiędzy Lipskiem i Krakowem“ podpisanej w 1995 roku podjęto następujące inicjatywy:

- spotkanie z delegacją z Lipska w celu rozszerzenia współpracy o wspólne działania z organizacją Internationaler Bund,

- praktyka zawodowa w Lipsku - na przełomie kwietnia i maja dwóch pracowników Zespołu Zadaniowego „Streetwork- skuteczny kontakt z klientem” odbyło staż w Lipsku.

5.3.3 Zakres pozostałej współpracy międzynarodowej

- a. W ramach porozumienia AQUA, wynikającego ze współpracy międzynarodowej przy realizacji projektu pn. „Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej – Cogito”, w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Equal, przedstawiciele MOPS wzięli udział w:
  - spotkaniach grup roboczych w Hamburgu „Diagnoza i kwalifikacje” oraz „Pozytywna Kampania – antystygma”,
  - spotkaniu koordynatorów i grup roboczych na Łotwie,
  - zorganizowano spotkanie w Klubie Integracji Społecznej 12-osobowej grupy partnerów z Niemiec i Łotwy.
- b. W ramach porozumienia SEEN, wynikającego ze współpracy międzynarodowej przy realizacji projektu pn. „Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej – Cogito”, w ramach Inicjatywy Wspólnotowej Equal przedstawiciele MOPS wzięli udział w:
  - wizycie studyjnej w Turynie, której celem było zapoznanie z funkcjonowaniem spółdzielni socjalnych we Włoszech,
  - spotkaniu grup roboczych w Edynburgu.
  - konferencji w Brukseli pt. „European Week of Regions and Cities” organizowanej przez Komisję Europejską oraz Komitet Regionów.
- c. W ramach projektu Partnerstwo Inicjatyw Nowohuckich „Nowa Huta-Nowa szansa”:
  - pracownik MOPS wziął udział w wizycie studyjnej w Redon we Francji, której celem u było poznanie francuskiego systemu organizacji instytucji zajmujących się pomocą osobom niepełnosprawnym i wykluczonym z rynku pracy.
- d. W ramach realizacji projektu CASE (Interreg IIIC) - Miasta Przeciw Wykluczeniu Społecznemu:
  - w listopadzie przedstawiciel MOPS wziął udział w konferencji w Pechu.
- e. Udział w seminarium w Berlinie
  - pracownik MOPS w grudniu wziął udział w polsko-niemieckim seminarium pt. „Płeć a prawa człowieka w pracy z młodzieżą”.
- f. Wizyty gości z zagranicy:
  - stażysta z Ukrainy realizujący staż w Wydziale Mieszkalnictwa UMK został zapoznany przez pracowników MOPS z systemem pomocy społecznej w Krakowie,
  - studentom z Kanady, przedstawicielom Ośrodka Pomocy Społecznej z Czech, delegacji z Chorwacji, grupie ukraińskich działaczy samorządowych, studentom z Danii, delegacji z Wielkiej Brytanii, pracownicy MOPS przedstawili strukturę i zadania funkcjonującego w Krakowie systemu pomocy społecznej.

5.4 Konferencje

5.4.1.1 Konferencja zorganizowana z okazji 15-lecia funkcjonowania MOPS w Krakowie

Konferencja odbyła się 16 kwietnia 2007 r. W trakcie konferencji Prezydent Miasta Krakowa nadał pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej odznaki „Honoris Gratia”, za działania i inicjatywy podejmowane na rzecz mieszkańców Miasta Krakowa. Otrzymali ją: Pani Józefa Grodecka, Pani Jolanta Chrzanowska, Pan Jacek Kowalczyk, Pan Andrzej Kuliński. Wyrazy uznania dla pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Krakowie przekazały przedstawicielki Kancelarii Prezydenta RP. Dyrektor MOPS wręczył również podziękowania oraz medale pamiątkowe z okazji 15-lecia funkcjonowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie:

- za długoletnią i wszechstronną współpracę w tworzeniu krakowskiego systemu pomocy społecznej, otwartość na nowe pomysły oraz odwagę w ich realizacji podziękowania otrzymali przedstawiciele współpracujących z MOPS instytucji i organizacji,
- za rzetelne opisywanie rzeczywistości społecznej, uczciwe i pełne emocji podejście do problemów pomocy społecznej, towarzyszenie we wszystkich ważnych chwilach oraz wskazywanie nowych, lepszych rozwiązań w działaniach podejmowanych na rzecz osób potrzebujących pomocy otrzymali przedstawiciele mediów krakowskich,
- wszystkim związanym z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krakowie od początku jego istnienia pracownikom,
- pracownikom, którzy w swojej pracy wykazali się szczególnymi kompetencjami i zaangażowaniem.

Druga część konferencji, zaplanowana w formie wykładów plenarnych, odbyła się w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Ostatnią część konferencji poświęcono wspomnieniom dotyczącym pracy w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Wrażeniami i wspomnieniami dzielili się pracownicy Ośrodka.

5.4.2 Konferencja „Metody i techniki pracy socjalnej z rodziną we Frankfurcie nad Menem i w Krakowie”

Konferencja odbyła się 18 września 2007 r. wzięli w niej udział pracownicy Urzędu ds. Socjalnych i młodzieży we Frankfurcie oraz pracownicy naukowcy Szkoły Wyższej we Frankfurcie, a ze strony polskiej – przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, krakowskich organizacji pozarządowych oraz Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Goście z Niemiec przedstawili zagadnienia dotyczące metod docierania do młodzieży w ich środowisku, metod doradztwa zawodowego i wykorzystywania superwizji. Przedstawione zostały również funkcjonujące w Niemczech rozwiązania i uregulowania prawne dotyczące opieki nad dzieckiem. Natomiast strona polska podzieliła się swoimi doświadczeniami z pracy socjalnej realizowanej w środowisku ulicznym z osobami bezdomnymi oraz młodzieżą, przedstawione zostały założenia i wyniki pracy metodą streetwork i omówiona problematyka pracy z młodzieżą niedostosowaną społecznie.

5.4.3 Konferencja w ramach projektu „Krakowska Inicjatywa na rzecz Gospodarki Społecznej – COGITO”

Konferencja odbyła się 18 września 2007 r. dotyczyła „Możliwości zatrudnienia oraz uwarunkowań prawnych i korzyści wynikających z zatrudniania osób pozostających bez pracy z powodu chorób psychicznych oraz pozostających bez pracy, u których wystąpiły psychiczne konsekwencje długotrwałego bezrobocia i zależności od systemu pomocy społecznej”.

W spotkaniu udział wzięli lokalni politycy, liderzy społeczności lokalnych, przedsiębiorcy. Podczas konferencji przedstawione zostały doświadczenia Wojewódzkiego Urzędu Pracy w zakresie aktywizowania osób długotrwale bezrobotnych oraz omówione korzyści i bariery związane z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych przez pracodawców.

Występujący omówili szanse na budowanie kompetencji do przechodzenia na otwarty rynek pracy oraz doświadczenia praktyczne wynikające z zatrudnienia osób z grup beneficjentów ostatecznych w kształtowaniu umiejętności pozyskania i utrzymania pracy na wolnym rynku. Konferencja była okazją do usłyszenia opinii pracodawcy, zatrudniającego osoby długotrwale bezrobotne oraz przedstawienia istniejących możliwości kształcenia ustawicznego.

5.5 Praktyki studenckie realizowane w MOPS

W 2007 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowa zawarł z niektórymi krakowskimi uczelniami porozumienia w sprawie realizacji praktyk studenckich. Porozumienia zostały zawarte m.in. z Instytutem Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Krakowską Szkołą Wyższą im. A. F. Modrzewskiego oraz Małopolską Wyższą Szkołą Zawodową. W ramach zawartych porozumień 58 studentów ww. uczelni zostało skierowanych do komórek organizacyjnych Ośrodka gdzie pod nadzorem pracowników będących ich opiekunami zapoznali się z zagadnieniami związanymi z pracą socjalną i funkcjonowaniem placówki.

Także studenci innych uczelni w ciągu 2007 roku zwracali się bezpośrednio do Dyrektora Ośrodka o wyrażenie zgody na odbycie praktyki studenckiej. Zgodę otrzymało 21 osób m. in. z Małopolskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych, Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej Ignatianum oraz Akademii Pedagogicznej.

5.6 Współpraca z mediami

Celem upowszechnienia i udostępnienia możliwości korzystania z pomocy oferowanej przez MOPS oraz współpracy z Ośrodkiem, w 2007 roku na bieżąco przekazywano środkom masowego przekazu informacje dotyczące form świadczonej przez Ośrodek pomocy, zasad jej przyznawania oraz istotnych dla świadczeniobiorców zmianach przepisów. Przekazywane mediom wiadomości zawierały również informacje dotyczące miejsc (filie MOPS oraz działy), w których klienci mogą załatwić konkretną sprawę.

Na podstawie przekazanych materiałów w prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące pomocy społecznej, w tym również bieżące informacje dotyczące pojawiających się inicjatyw skutkujących dla określonych grup odbiorców powstawaniem uprawnień do korzystania z pomocy społecznej. Efektem prowadzonej współpracy z mediami było m.in. 179 artykułów i komunikatów dotyczących pomocy społecznej, kilkadziesiąt reportaży telewizyjnych oraz radiowych.

5.7 Serwis internetowy MOPS Kraków

Z myślą o osobach korzystających z pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych, instytucjach i wszystkich tych, którzy są zainteresowani realizowanymi przez Ośrodek zadaniami i funkcjonowaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, prowadzona jest strona internetowa www.mops.krakow.pl.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej wszystkie istotne informacje zamieszczane są również na bieżąco w Biuletynie Informacji Publicznej. Dodatkowo, najistotniejsze dla mieszkańców Krakowa informacje dotyczące pomocy społecznej, zamieszczane są na internetowej stronie Magicznego Krakowa.

Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Krakowie za rok 2007

Rozdział:

**Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające
ciągłość funkcjonowania oraz rozwój
infrastruktury**

6 Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz rozwój infrastruktury

6.1 Wdrożenie systemów informatycznych

Od początku 2007 roku w systemie Oprogramowania Użytkowego Pomost ujęte są wszystkie świadczenia ośrodka, z wyjątkiem świadczeń skierowanych do rodzin zastępczych i skierowań do placówek opiekuńczo-wychowawczych. W celu standaryzacji pracy we wszystkich komórkach organizacyjnych pracujących w OU Pomost wprowadzono procedurę wewnętrzną obiegu dokumentów oraz system automatycznej numeracji decyzji, co skutkuje zmniejszeniem pracochłonności.

Dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyjęto określony zakres wprowadzania danych, który systematycznie był rozszerzany wraz z udoskonalaniem oprogramowania. W 2007 roku przeprowadzono 8 szkoleń uzupełniających, w ramach nowych funkcjonalności wprowadzanych w systemie oraz wynikających z bieżących potrzeb pracowników oraz 40 szkoleń przeprowadzanych kwartalnie podczas instalacji nowych wersji SI Pomost przez firmę Sygnity.

W ramach modernizacji posiadanych zasobów sprzętowych dokonano zakupu 90 komputerów wyposażonych w systemy operacyjne Microsoft Windows XP Professional oraz 40 monitorów LCD. 23 stanowiska pracy zostały wyposażone w drukarki laserowe. W poszczególnych jednostkach organizacyjnych stworzono 29 dodatkowych stanowisk komputerowych dla pracowników korzystających z Oprogramowania Użytkowego Pomost.

W ramach rozbudowy logicznej sieci komputerowej w Działach Centralnych dokonano modernizacji serwerowni, w wyniku której zamontowano 3 dodatkowe serwery, między innymi umożliwiając rozdzielenie serwera aplikacji od kontrolera domeny. Dla zapewnienia bezpieczeństwa posiadanych danych dokonano modernizacji urządzeń tworzących kopie zapasowe danych poprzez zakup nowego urządzenia taśmowego. W celu zapewnienia ciągłości pracy serwerów i sieci komputerowej zakupiono 3 nowocześniejsze urządzenia zasilania awaryjnego. W celu zapewnienia bezpieczeństwa informacji wdrożono usługę Active Directory Windows 2003 Serwer oraz utworzono nową domenę, do której przeniesiono 190 komputerów znajdujących się w Działach Centralnych. W ramach modernizacji sieci komputerowej w jednostkach organizacyjnych MOPS, w każdej z 9 Filii zainstalowano kontrolery domeny. Dla dwóch nowych lokalizacji zakupiono nowoczesne łącza internetowe. Na potrzeby obsługi przelewów w systemie BusinessNet zakupione zostało dodatkowe łącze internetowe.

6.2 Realizacja zakupów usług, konserwacji i dostaw

W ubiegłym roku kontynuowano informatyzację Ośrodka poprzez zakupy sprzętu komputerowego, elektronicznych urządzeń wielofunkcyjnych oraz oprogramowania. Celem zwiększenia bezpieczeństwa danych zostały zamontowane klimatyzatory w serwerowniach. Na wyposażenie warsztatu Klubu Integracji Społecznej zakupiono materiały, które będą służyć do szkolenia osób długotrwale bezrobotnych. Dodatkowo realizowane były zakupy na doposażenie jednostek systemu pomocy społecznej w sprzęt rehabilitacyjny, meble oraz sprzęt RTV i AGD w ramach zadań zleconych Gminy oraz zadań priorytetowych Dzielnic.

6.3 Roboty realizowane siłami własnymi

Systemem gospodarczym wyremontowano po zalaniu część pomieszczeń rodzinnego domu dziecka przy al. Modrzewiowej 25 w Krakowie. Zapewniono ciągłość funkcjonowania wszystkich komórek organizacyjnych MOPS, poprzez dokonywanie drobnych napraw sprzętów i wyposażenia biurowego oraz elementów wyposażenia i infrastruktury budynków.

Część prac wykonywana była przy udziale osób bezrobotnych, realizujących prace społecznie użyteczne. Osoby te wykonywały prace porządkowe na terenie komórek organizacyjnych Ośrodka, a także 5 budynków będących w zarządzie trwałym MOPS.

6.4 Roboty remontowe zlecane na zewnątrz

W ramach prac zleconych na zewnątrz uzyskano wymagane przepisami prawa budowlanego uzgodnienia i pozwolenia oraz wykonano następujące roboty budowlane:

1. Rozbudowę sieci logicznej na parterze budynku przy ul. Józefińskiej 14 w Krakowie. Wartość robót wyniosła 15 952,40 zł.
3. Zamontowano klimatyzatory w 7 serwerowniach w lokalach zajmowanych przez komórki organizacyjne Ośrodka. Wartość robót wyniosła 17 211 zł.
4. Wykonano remont konserwatorski elewacji frontowej, wraz z zabezpieczeniami przeciw ptakom oraz „antygraffiti” w budynku MOPS przy ul. Józefińskiej 14. Łączna wartość robót wyniosła 267 874 zł.
5. Wykonano sieć elektryczną w lokalu Klubu Integracji Społecznej na os. Słonecznym 15. Wartość robót wyniosła 15 310,30 zł.
6. Wyremontowano komin stalowy zagrażający bezpieczeństwu użytkowników na os. Krakowiaków 46 w Krakowie. Wartość robót wyniosła 3 000,52 zł.
7. Wykonano roboty w zakresie remontu i usprawnienia wentylacji w 7 obiektach w Krakowie. Łączna wartość wyniosła 53 404,09 zł.
8. Wykonano kompleksową renowację oraz odgrzybianie lokalu Kuchni dla Ubogich w Krakowie na os. Krakowiaków 2. Wartość robót wyniosła 11 947,20 zł.
9. Przeprowadzono prace w zakresie wymiany i rozdziału przyłączy wodociągowych do budynków DPS przy ul. Sołtysowskiej 13 C oraz 13 D. Wartość robót wyniosła 55 797,51 zł.
10. Przeprowadzono kompleksową renowację zadaszenia budynku Dziennego Ośrodka Socjoterapii oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej na os. Górali 19. Wartość robót wyniosła 108 021,77 zł.
11. Wykonano budowlane przeglądy okresowe 5 budynków (roczne i pięcioletnie), przeglądy instalacji gazowych oraz w 2 obiektach przeglądy instalacji elektrycznych.

6.5 Opracowania projektowe

1. Wykonano dokumentację projektową oraz uzyskano niezbędne decyzje administracyjne do przeprowadzenia robót remontowych w budynkach DPS przy ul. Sołtysowskiej 13 C oraz 13 D.
2. Wykonano dokumentację projektową oraz uzyskano niezbędne decyzje administracyjne dla przeprowadzenia robót remontowych w budynkach na os. Górali 19, os. Krakowiaków 46 oraz przy al. Modrzewiowej 25. Tym samym wszystkie obiekty zarządzane przez MOPS posiadają już komplet opracowań projektowych w zakresie niezbędnych robót remontowych.
3. Zlecono opracowanie i kontrolowano realizację prac projektowych w zakresie robót w budynkach na os. Słonecznym 15 (budowa podjazdu dla niepełnosprawnych,

rozbudowa instalacji elektrycznej i budowa dodatkowego sanitariatu) oraz na os. Krakowiaków 2 (budowa nawiewu do wentylatora).

4. Zlecono opracowanie i kontrolowano wykonanie prac projektowych w zakresie modernizacji budynku na os. Górali 19.
5. Opracowano koncepcję architektoniczną i złożono wnioski o wydanie decyzji lokalizacyjnej dla budowy dźwigu osobowego oraz klatki schodowej, a także adaptacji na potrzeby mieszkalne poddasza budynku przy ul. Sołtysowskiej 13 C. Łączna wartość inwestycji w roku 2007 – 8 000 zł.

6.6 Poprawa warunków lokalowych MOPS

W ubiegłym roku przeniesiono do lokalu na os. Słonecznym 15 o powierzchni 248,76 m² Klub Integracji Społecznej. Ww. lokal został adaptowany na potrzeby komórki organizacyjnej przez pracowników biorących udział w projekcie pn. Krakowska Inicjatywa na Rzecz Gospodarki Społecznej – „Cogito”. W związku z problemami lokalowymi Ośrodka wynajęto w 2006 r. lokal przy ul. Powstańców Wielkopolskich 3. Przedmiotowy lokal o powierzchni 482,45 m² stanowi własność prywatną. W ubiegłym roku, po zakończeniu prac adaptacyjnych prowadzonych przez właściciela budynku, do ww. lokalu przeniesiona została Filia Nr 3 MOPS.